

Stichting Pallas

Jaarverslag 2020

INHOUD

A Bestuursverslag

A1	Bestuursverslag	2
	Voorwoord	
	2020 in het kort	
1.1	Algemeen	8
1.2	Personele kengetallen	14
1.3	Leerlingenaantallen	17
1.4	Verantwoording van het beleid	19
1.5	Verantwoording van de financiën	32
1.6	Continuïteitsparagraaf	38
	Bijlage Jaarverslag Raad van Toezicht	41
	Bijlage Jaarverslag GMR	45
	Bijlage overzicht scholen Stichting Pallas	48
A2	Organisatie	49
A3	Kengetallen en grafieken	50
A4	Instellingsgegevens	52

B Jaarrekening 2020

B1	Grondslagen	54
B2	Balans per 31 december 2020	58
B3	Exploitatieoverzicht 2020	59
B4	Kasstroomoverzicht over 2020	60
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2020	61
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)	65
B7	Toelichting op de exploitatierekening over 2020	66
B8	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo	70
B9	Gebeurtenissen na balansdatum	71
B10	Overzicht verbonden partijen	71
B11	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	72

C Overige gegevens

C1	Controleverklaring	74
----	--------------------	----

Bestuursverslag 2020

Stichting Pallas

Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag van Stichting Pallas over het kalenderjaar 2020, het eerste uitvoeringsjaar van ons strategisch beleidsplan “Maatschappelijk kunstenaarschap” (2020-2024). Het kunstenaarschap is in 2020 behoorlijk op de proef gesteld. In het voorjaar en de winter gingen de scholen dicht door de maatregelen rondom COVID19 en zochten leerkrachten samen met de schoolleiders naar nieuwe vormen van onderwijs om het afstandsonderwijs optimaal vorm te geven. Goede voorbeelden werden binnen de stichting opgehaald en gedeeld ter inspiratie. Na de eerste lockdown deed Pallas mee aan een landelijk onderzoek naar de kwaliteit van het afstandsonderwijs. Deze ervaringen konden vervolgens in de tweede lockdown ingezet worden. In een denktank van schoolleiders werd ook gekeken naar alle nieuwe vondsten van het afstandsonderwijs, welke kansen er lagen in deze tijd en welke elementen er meegenomen konden worden naar de toekomst. De digitale vaardigheden van alle medewerkers zijn gedurende 2020 enorm vergroot en daar wordt ook nu optimaal gebruik van gemaakt. Ondanks dit bijzondere jaar is er hard gewerkt aan het “maatschappelijk kunstenaarschap”.

De stichting is groeiende en in 2020 waren op tien van de zeventien scholen ontwikkelingen op het gebied van huisvesting, renovatie, locatie uitbreiding of nieuwbouw. Er werden beleidstukken vastgesteld op het gebied van financiën, P&O en het strategisch beleidsplan werd vastgesteld. Er werd gewerkt aan onderwijsvernieuwing en professionalisering binnen en buiten de school en de stichting werd penvoerder van het project Samen Opleidend Leren, een samenwerking tussen de Hogeschool Leiden en zeven schoolbesturen waar studenten in de scholen worden opgeleid tot leerkracht.

Ik ben trots op de inzet van het hele personeel gedurende dit jaar, personeel wat zich steeds weer met hernieuwde energie schikte in nieuwe situaties met nieuwe richtlijnen en de moed niet opgaven. Gelukkig leren kinderen niet alleen op school maar zeker ook uit het hele leven zelf. Ondanks dat werden de echte ontmoetingen gemist in de hele schoolgemeenschap. We zien uit naar 2021 met veel inspirerende ontmoetingen tussen leerlingen, leraren, ouders, buurtgenoten en alle andere mensen die graag onze scholen bezoeken.

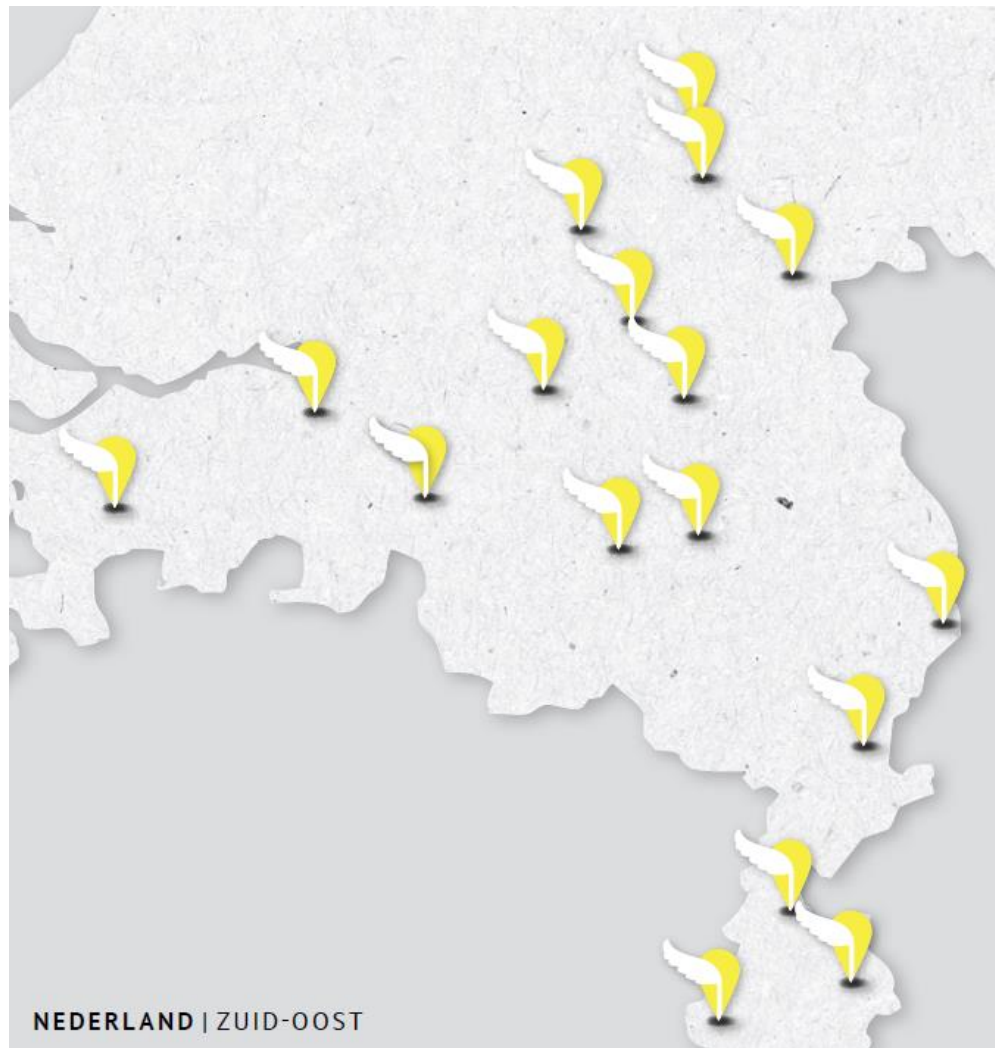
Ik nodig u hierbij van harte uit om dit bestuursverslag van Stichting Pallas te lezen.

A purple, brush-stroke style graphic containing the name and title of the administrator.

WANDA KASBERGEN
BESTUURDER PALLAS

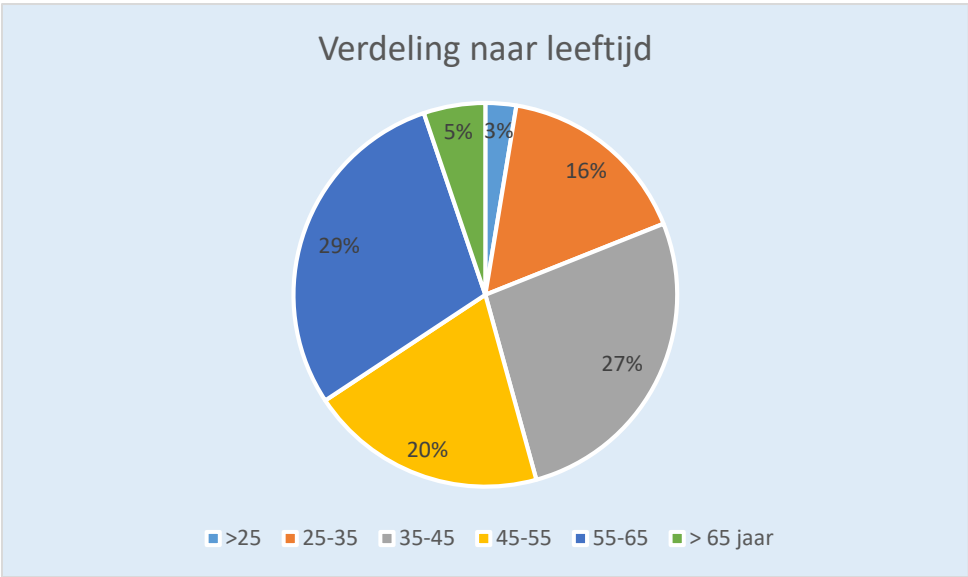
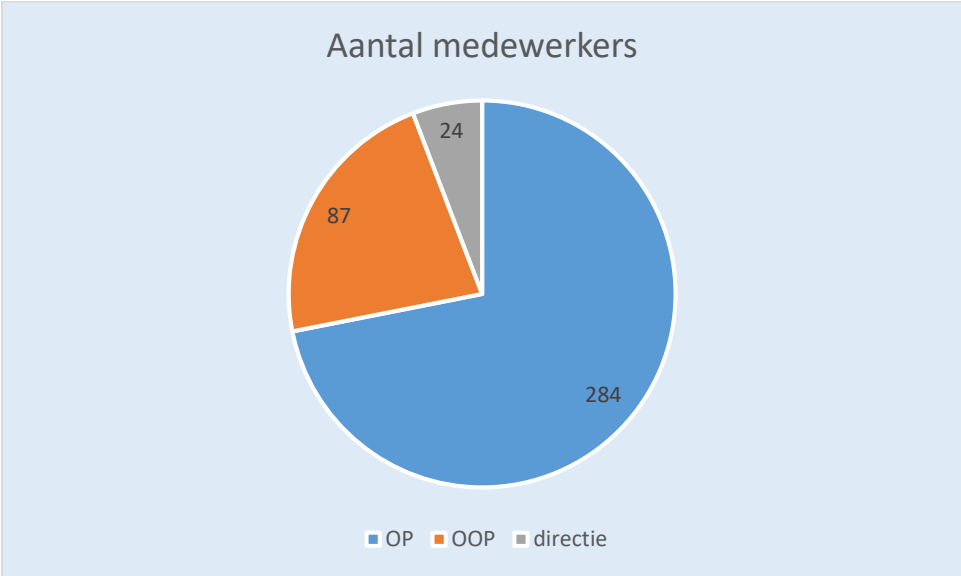
2020 IN HET KORT

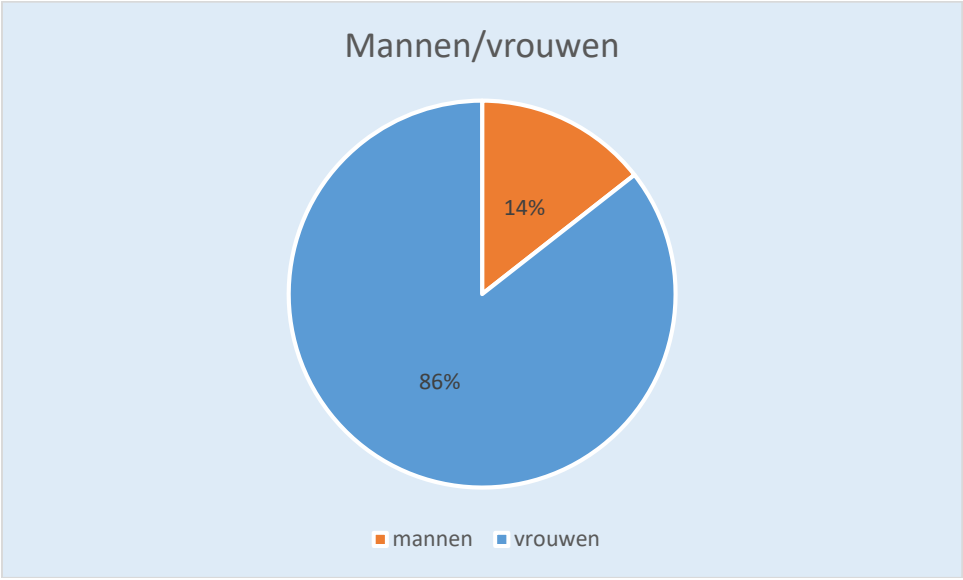
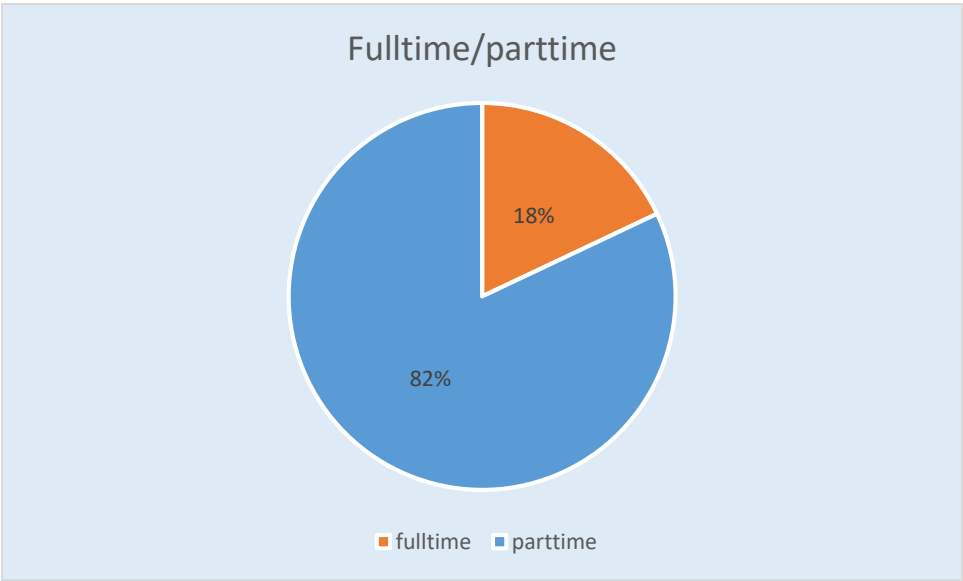
STICHTING PALLAS | 17 LOCATIES | 3.313 LEERLINGEN

PERSONEEL

EIND 2020 | 395 MEDEWERKERS

Bron: Youforce R-ON-12800-a Personeelssterkte peildatum 31-12-2020

ZIEKTEVERZUIM: 5,9%
ZIEKMELDINGSFREQUENTIE: 0,9
GEMIDDELDE VERZUIMDUUR: 27 DAGEN

FINANCIËN

VERKORTE BALANS EIND 2020		EXPLOITATIE	
ACTIVA		BATEN	
Gebouwen en terreinen	4.951.000	Rijkbijdragen OCW	20.755.000
Overige materiële vaste activa	1.158.000	Overige overheidsbijdragen	247.000
Financiële vaste activa	26.000	Overige baten	<u>1.133.000</u>
Vorderingen	1.786.000	Totaal baten	22.135.000
Liquide middelen	<u>4.118.000</u>		
Totaal activa	12.039.000	LASTEN	
		Personeelslasten	19.295.000
PASSIVA		Afschrijvingen	520.000
Eigen vermogen	5.663.000	Huisvestingslasten	1.251.000
Voorzieningen	3.475.000	Overige lasten	<u>1.695.000</u>
Kortlopende schulden	<u>2.901.000</u>	Totaal lasten	22.761.000
Totaal passiva	12.039.000	Saldo baten en lasten	-626.000
		FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	
		Financiële baten	1.000
		Financiële lasten	<u>9.000</u>
		Saldo financiële baten en lasten	-8.000
		Totaal resultaat	- 634.000

HOOGTEPUNTEN 2020

Start van het strategisch
beleidsplan
Maatschappelijk
Kunstenarschap

Op 10 scholen
ontwikkelingen m.b.t.
duurzame huisvesting,
renovatie en nieuwbouw

Creativiteit en flexibiliteit
van alle collega's om
ondanks COVID19 goed
onderwijs te geven aan
onze leerlingen

Daling van het
ziekteverzuim

Start van het project
Samen Opleidend Leren

1 Algemeen

1.1 Algemene gegevens

Naam: Stichting Pallas
Bezoekadres: Bronkhorstsingel 11
Telefoon: 0413-230008
E mail: info@stichtingpallas.nl
Website: www.stichtingpallas.nl
KvK nummer: 09115973
Bestuursnummer: 41246
Contactpersoon: Sandra Pennings

1.2 Juridische structuur

Stichting Pallas verenigt zeventien vrijescholen voor basisonderwijs in Midden- en Zuid-Nederland. De Pallasscholen maken deel uit van de groep van ruim negentig vrijescholen in Nederland. De Nederlandse vrijescholen maken deel uit van een wereldwijde beweging van vrijescholen die zich laat inspireren door de menskundige inzichten van Rudolf Steiner. De Pallasscholen voldoen aan de wettelijke criteria (zoals deze door de overheid worden gesteld) en hebben allen een basisarrangement. De scholen committeren zich aan de kerndoelen van het basisonderwijs. Deze zijn voor de vrijescholen beschreven in de publicatie *'Ik zie rond in de wereld'* (2006).

De Pallasscholen worden bekostigd vanuit de rijksbijdragen voor het Primair Onderwijs. Deze bestaan uit personele subsidies, materiële subsidies en eventuele doelsubsidies. Daarnaast ontvangen de scholen diverse andere subsidies en schenkingen, o.a. van de Stichting Vrienden van Pallas.

Elke school heeft een eigen financiële administratie en investerings- en exploitatiebegroting. Ook heeft elke school een eigen en herkenbare vermogenspositie. Samen vormen deze vermogens het totale vermogen van Stichting Pallas.

1.3 Onze missie, visie en doelstelling

In onze missie beschrijven we ons bestaansrecht. De missie vertelt in algemene zin waar we voor staan. De missie van Stichting Pallas is statutair vastgelegd in de doelstelling (artikel 2 van de statuten):

De stichting heeft ten doel:

- het geven van onderwijs op basis van het antroposofische mensbeeld;
- het in stand houden en bevorderen van het vrijeschoolonderwijs in Midden- en Zuid- Nederland;
- het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de vrije schoolpedagogiek en -didactiek;
- en voorts al wat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- het oprichten en beheren van scholen;
- het samenwerken met de overheid en met andere onderwijsinstellingen, organisaties en (rechts)personen die eenzelfde dan wel aanverwant doel nastreven;
- alle overige middelen die voor het realiseren van het doel bevorderlijk kunnen zijn.

We verzorgen onderwijs met als basis de antroposofische menskunde

Het vrijeschoolonderwijs is geïnspireerd door de antroposofie. Heel kort gezegd gaat de antroposofie ervan uit dat ieder mens een eigen levensweg bewandelt. Daarbij maak je zowel een lichamelijke als geestelijke als emotionele ontwikkeling door. Onderwijs is binnen deze visie dus toekomstgericht. Bij kinderen op de basisschool is dat eerste wel duidelijk zichtbaar: zij groeien van kleine kleuter tot bijna-puber. De pedagogische uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs zijn gericht op de ontwikkeling van de individuele kwaliteiten van het kind.

We bieden eigentijds en zich ontwikkelend onderwijs

De samenleving is voortdurend in ontwikkeling. Vanuit een wakkere en open houding van schoolleiders en leerkrachten vindt onderzoek plaats om, daar waar relevant, nieuwe wetenschappelijke inzichten toe te passen.

Deze dynamiek leidt tot eigentijds en zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs, waarbij alle leerlingen actief en betrokken zijn.

De leerkracht is de schepper van het onderwijs

Onze betrokken leerkrachten werken vanuit persoonlijk leiderschap. Ze groeien meerdere jaren mee met dezelfde klas en verdiepen zich voortdurend in nieuwe lesinhouden. Steeds opnieuw de verbinding maken met vertelstof, passend bij de leeftijdsfase van leerlingen, en het ontwerpen van lessen draagt bij aan de levendigheid van het onderwijs. Bij nieuwe lesstof raakt ook de leerkracht zelf opnieuw geïnspireerd en 'in ontwikkeling'. Dit heeft een aanstekelijke werking op de leerlingen.

We vormen een lerende organisatie, we leren met en van elkaar

We vormen een lerende organisatie die haar medewerkers in staat stelt zich te ontwikkelen door scholing, reflectie en onderzoek.

We staan actief en zichtbaar in de wereld

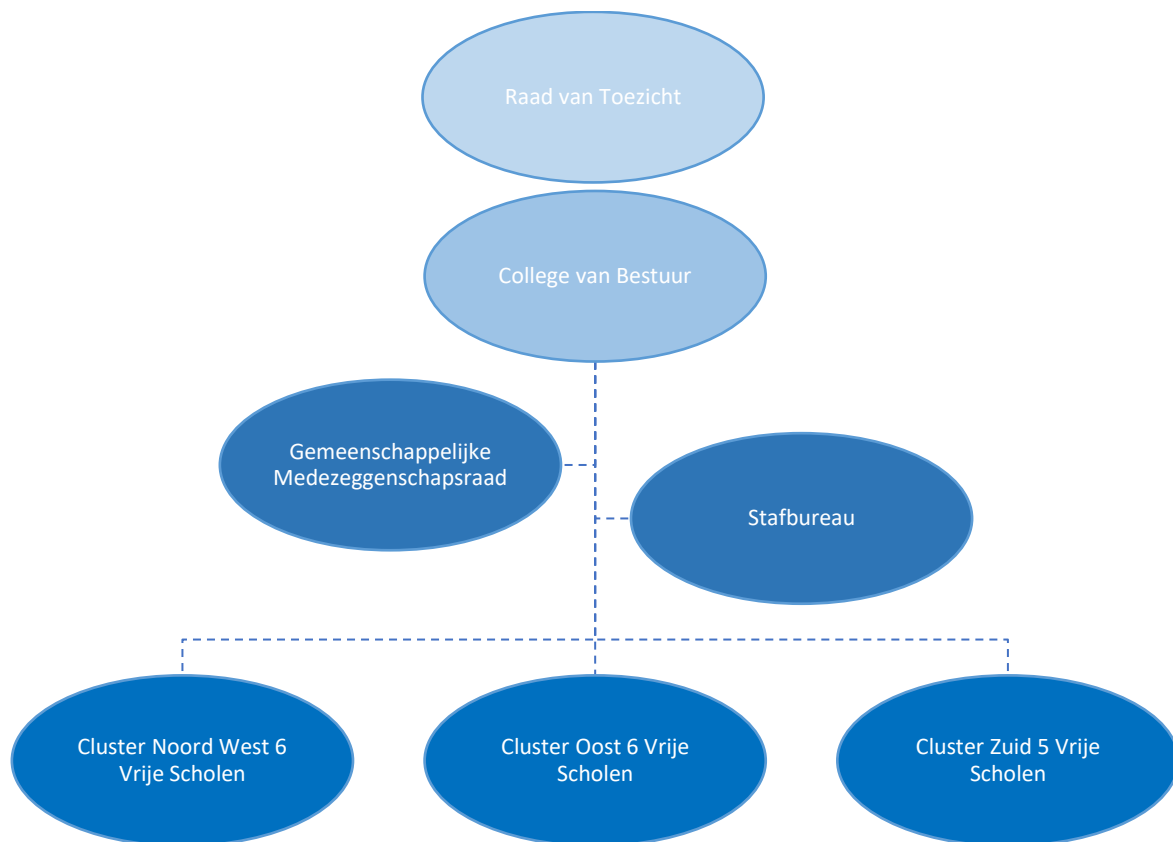
We verbinden ons actief met de samenleving, zowel met de omgeving van de school als, in bredere zin, met onderwijs, politiek en wetenschap. We maken de meerwaarde van het vrijeschoolonderwijs zichtbaar en komen, daar waar nodig, op voor onze pedagogische ruimte. We werken intensief samen met de Vrijeschool Pabo van Hogeschool Leiden (ten aanzien van de academische opleidingsschool), het lectoraat Waarde(n) van vrijeschoolonderwijs, de vereniging van vrijescholen, andere vrijeschoolbesturen in Nederland, de schoolbegeleidingsdienst, de PO-Raad, gemeentes en samenwerkingsverbanden.

Voor meer informatie, zie ons strategisch beleidsplan op www.stichtingpallas.nl

1.4 Organisatie

De centrale organen van Stichting Pallas zijn: de Raad van Toezicht, het College van Bestuur, het schoolleidersoverleg, de staf en de Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad.

Elke Pallas-school heeft een schoolleider die het schoolteam aanstuurt en de verantwoordelijkheid draagt voor de voortgang en kwaliteit van het onderwijs. De schoolleider werkt onder leiding en aansturing van de bestuurder (College van Bestuur) die eindverantwoordelijkheid heeft binnen de stichting. De bestuurder en de schoolleiders worden ondersteund door de staffunctionarissen op de beleidsgebieden onderwijs, personeel, huisvesting, ICT en financiën. Schoolleiders, bestuurder en staffunctionarissen stemmen hun werkzaamheden af in het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO).

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht werd in 2020 gevormd door 6 personen.

Mw. C. Veltkamp	voorzitter
Mw. W. Groot	vicevoorzitter
Mw. M. van der Heijden	lid
Mw. S. Pot	lid
Dhr. M. Wiggers de Vries	lid
Dhr. M. van de Lisdonk	lid

De leden van de Raad van Toezicht bekleedden in 2020 de volgende (neven)functies:

Mw. C. Veldkamp

- Vicevoorzitter bij de Raad van Toezicht van VSNON in Zutphen
- Adviseur bij CPS onderwijs ontwikkelingen en advies in Amersfoort

Mw. W. Groot

- Bestuurslid Antroposana in Zeist
- Voorzitter Europese federatie van antroposofische patiëntenbewegingen
- Bestuurslid RTV Arnhem
- Bestuurslid Rotaryclub Arnhem
- Bestuurslid Evangelisch-Lutherse kerk Arnhem
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting VASTGOED NON NOBIS
- Eigenaar GROOT in advies
- Bestuurslid VU vereniging
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Mw. R. van der Heijden

- Advieswerk voor schoolbesturen namens a/s Works (incidenteel)

Mw. S. Pot

- Innovatie en organisatie adviseur CED-Groep

Dhr. M. Wiggers de Vries

- Directeur Expertise en Revalidatie bij de Zorggroep in Venlo.

Dhr. M. van de Lisdonk

- Directeur-bestuurder Huize het Oosten (tot 1-2-2020)
- Adviseur (vanaf 1-2-2020)
- Lid Raad van Toezicht Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot

De voornaamste terugkerende punten voor overleg zijn:

- Informatie over de vorderingen en resultaten van de stichting en vanuit de scholen
- Toezicht op besteding van de middelen
- Informatie vanuit de geledingen

Een greep uit de belangrijkste onderwerpen die in 2020 aan de orde zijn gekomen:

- COVID19 aandacht voor de gevolgen voor de organisatie en het onderwijs
- Goedkeuring van jaarrekening en bestuursverslag 2019
- Goedkeuring van de kaderbrief 2021 en begroting 2021
- Reflectie op de Pallasdoelen, halverwege het jaar

Zie bijlage 1 voor het jaarverslag Intern Toezicht.

Medezeggenschapsraad

Iedere school heeft een medezeggenschapsraad, waarin ouders en medewerkers zijn vertegenwoordigd. Pallas-breed functioneert een Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad (GMR). Hierin hebben drie ouders en drie medewerkers zitting die elk een regio/cluster binnen Pallas vertegenwoordigen. De clusters bestaan uit Noord West (scholen uit Ede, Wageningen, Tiel, Roosendaal, Oosterhout, Nijmegen), Oost (scholen uit Helmond, Eindhoven, Tilburg, Uden, Oss, 's-Hertogenbosch) en Zuid (scholen uit Maastricht, Heerlen, Sittard, Roermond en Venlo). Het jaarverslag van de GMR maakt deel uit van het bestuursverslag en is te vinden in bijlage 2.

1.5 Samenstelling College van Bestuur

Binnen de beheersstructuur van Stichting Pallas bestuurt het College van Bestuur, in de persoon van de bestuurder, de werkorganisatie. De bestuurder is mw. W. Kasbergen. De bestuurder staat onder toezicht van de Raad van Toezicht.

De bestuurder draagt de eindverantwoordelijkheid, stuurt de schoolleiders aan en geeft dagelijkse leiding aan de staffunctionarissen. De schoolleiders werken samen in het PSO (Pallas Schoolleiders Overleg), een orgaan voor advies en afstemming. Het PSO kwam in 2020 viermaal fysiek bijeen voor een vergadering en 2 keer online in verband met de coronamaatregelen. In maart was er een gezamenlijk overleg met de RvT, het PSO, de GMR, de staffunctionarissen en de bestuurder. Iedere werkweek had de bestuurder werkoverleg met de staffunctionarissen. De bestuurder van Pallas was in 2020 lid van de werkveldcommissie van SOL (Samen Opleidend Leren) van de Hogeschool Leiden. In deze werkveldcommissie is gewerkt aan een subsidieaanvraag voor "Samen Opleidend Leren" voor zeven schoolbesturen en de Hogeschool Leiden. Deze subsidie is in 2019 toegekend en Pallas is hier penvoerder van geworden. Daarnaast nam de bestuurder deel aan een expertgroep bij de PO-raad, bijeenkomsten van de onderwijsraad, PO-congres en een leernetwerk van PO-bestuurders. In

2020 werkte Pallas samen met diverse antroposofische werkverbanden. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen de functie van bestuurder en brachten geen extra inkomsten met zich mee.

1.6 Scholen

Stichting Pallas verenigt zeventien vrijescholen voor basisonderwijs in Midden- en Zuid-Nederland. Meer informatie hierover vindt u op bijlage 3 en op onze website www.stichtingpallas.nl.

Meer informatie over de scholen van stichting Pallas vindt u via www.scholenopdekaart.nl.

1.7 Code Goed Bestuur

Stichting Pallas is ingericht volgens de principes van good governance. Dit betekent dat toezicht en bestuur van elkaar gescheiden zijn, er is sprake van een two-tier model. Het bestuur is in handen van het college van bestuur. Het toezicht is in handen van de Raad van Toezicht. De bestuurder legt verantwoording af tijdens vergaderingen aan de raad van toezicht en tijdens de bilaterale gesprekken met de voorzitter van de Raad van Toezicht. Deze raad ondersteunt en adviseert de bestuurder en houdt toezicht op de kwaliteit van de organisatie. De code van goed bestuur van de PO-raad ligt hieraan ten grondslag.

Het Managementstatuut is op te vragen via info@stichtingpallas.nl.

1.8 Klachten

Pallas werkt met een klachtenprocedure en is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie. In de procesgang bij klachten kunnen mensen zich wenden tot de Pallasvertrouwenspersoon. Als de klacht niet naar tevredenheid kan worden opgelost, kan de melder een klacht indienen bij Pallas via de interne klachtenprocedure. Stichting Pallas heeft voor behandeling van klachten een externe deskundige die namens Pallas de klachten onderzoekt. Vervolgens is er ook nog een stap mogelijk naar de landelijke klachtencommissie. In 2020 zijn er drie klachten in behandeling genomen via onze interne klachtenprocedure en één klacht door de landelijke commissie. Alle klachten zijn bij behandeling voorzien van een advies om de kwaliteit van de organisatie te verbeteren. In alle gevallen heeft de bestuurder de betreffende klachten gemeld bij de Raad van Toezicht en de GMR. De vertrouwenspersoon maakte over 2020 zijn jaarverslag dat de bestuurder deelde met Raad van Toezicht en GMR. De klachtenregeling is te vinden op www.stichtingpallas.nl.

1.9 Horizontale dialoog en verbonden partijen

Stichting Pallas en haar scholen zijn actief in nationale en regionale netwerken. Zo is Pallas lid van de PO-raad, de Landelijke Vereniging van Vrijescholen, het PO-platform voor vrijescholen en de Vereniging Bijzondere Scholen. Belangrijke partners zijn de Begeleidingsdienst Vrijescholen en de vrijeschool-pabo van Hogeschool Leiden.

De Pallas-scholen werken steeds intensiever samen, omdat ze een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen voor goed vrijeschoolonderwijs in onze regio en samen de kansen willen pakken. Samen staan we sterker en kunnen we zaken organiseren die we anders ieder afzonderlijk moeten regelen. De Pallas-academie is daar een goed voorbeeld van. Deze is opgezet met een divers professionaliseringsaanbod voor de medewerkers. Binnen de academie kunnen medewerkers van verschillende Pallas-scholen met en van elkaar leren.

Ook werken we samen met 17 gemeenten, 15 samenwerkingsverbanden en de PABO's in de regio en met antroposofische kinderopvang Stichting Istia. Bij het merendeel van onze scholen verzorgt Stichting Istia de kinderopvang. In Maastricht (Bernard Lievegoedschool), Heerlen (Helianthus), Roermond (Christophorus) en Nijmegen (Meander) werken we samen met het voortgezet vrijeschoolonderwijs. Pallas is een aantal jaren geleden met LVO een overeenkomst aangegaan gericht op ontwikkeling van een vrijeschool in Maastricht voor kinderen van 0-18 jaar. In Tilburg ondersteunt Pallas de start van een vrijeschool voor VO. In Roermond zijn de drie hoogste klassen van Christophorus gehuisvest bij de bovenbouw op Bisschoppelijk College Broekhin. In Nijmegen vindt er op diverse vlakken uitwisseling plaats tussen Meander en het Karel de Grote College, bijvoorbeeld afstemming tussen de rector van het KGC en de directeur van Meander, afstemming over de overgang van PO naar VO en de organisatie van een gezamenlijke algemene ouderavond over de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs. In Uden werkt de Zevenster samen met het Udens College om een Waldorf stroming voor te bereiden.

1.10 Maatschappelijke thema's

De volgende thema's zijn terug te vinden:

Passend Onderwijs	pagina 21
Werkdruk	pagina 24
Strategisch personeelsbeleid	pagina 24
Allocatie van middelen binnen het schoolbestuur	pagina 29
Onderwijsachterstanden	pagina 29
COVID19	pagina 28 en 30

2 Personele kengetallen

Door het grotere aantal leerlingen, maar ook door aanvullende (project)gelden is het personeelsbestand in 2020 gegroeid. Op 1 januari 2020 waren er 390 medewerkers in dienst, op 31 december 2020 395 medewerkers.

Bron: Youforce R-ON-12800-a Personeelssterkte peildatum 31-12-2019/31-12-2020

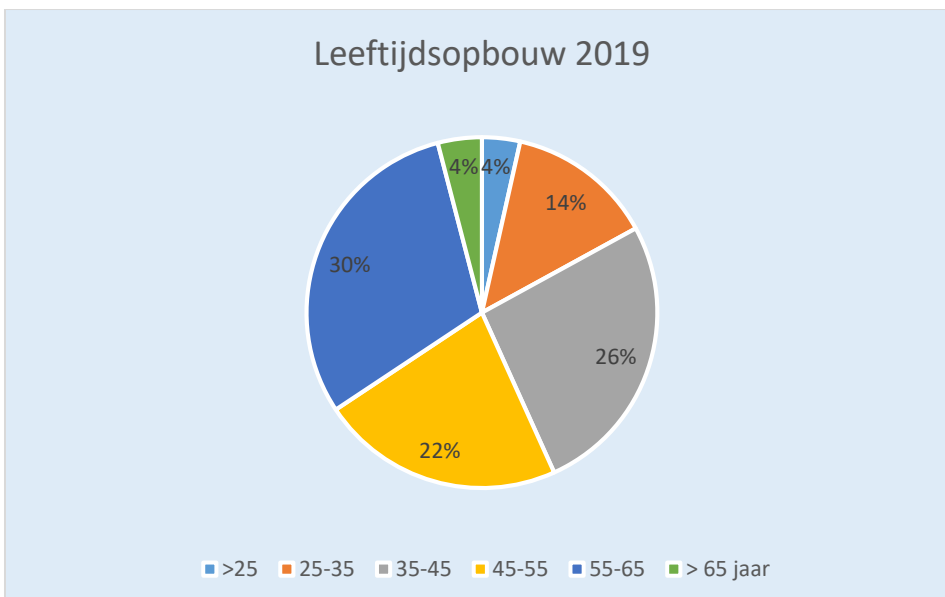
	Aantal medewerkers 31-12-2019	Aantal medewerkers 31-12-2020
Directie	26	24
Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP)	82	87
Onderwijzend Personeel (OP)	282	284
Totaal	390	395

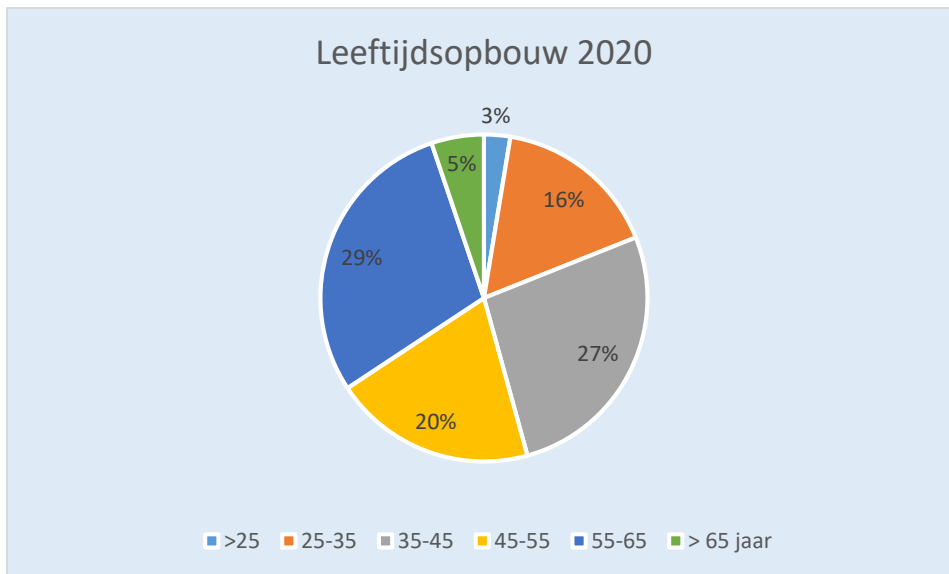
	31-12-2019	%	31-12-2020	%	Vershil
Aantal medewerkers man	57	15%	57	14%	0
Aantal medewerkers vrouw	333	85%	338	86%	5
Totaal	390	100%	395	100%	5

Uit de tabel blijkt dat het aantal vrouwen licht is gestegen en het aantal mannen gelijk is gebleven, daardoor is het percentage vrouwen licht gestegen en het percentage mannen licht afgenomen.

	31-12-2019	%	31-12-2020	%	Vershil
Aantal parttime medewerkers	322	83%	324	82%	2
Aantal fulltime medewerkers	68	17%	71	18%	3
Totaal	390	100%	395	100%	5

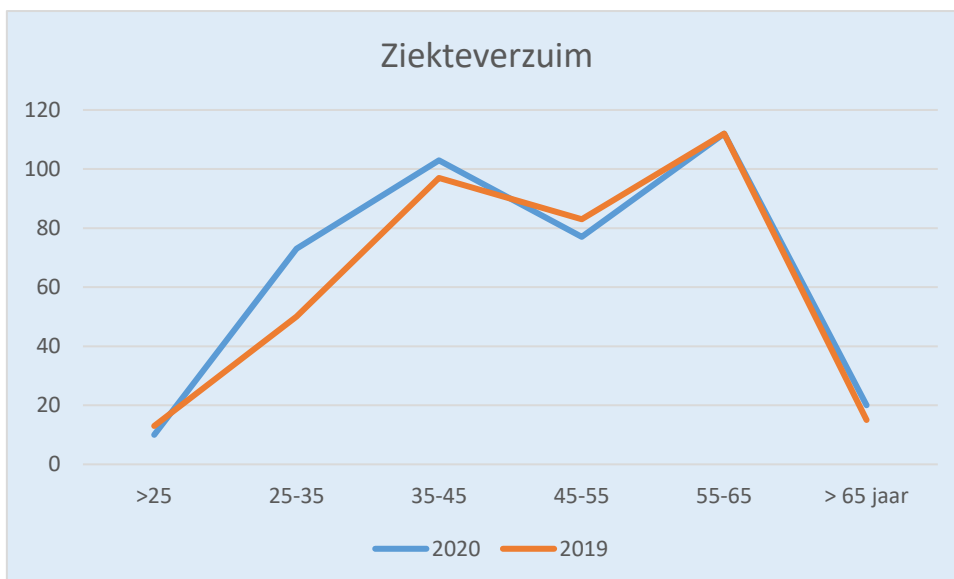
Uit dit overzicht blijkt dat in 2020 zowel het aantal parttime aanstellingen als fulltime aanstellingen toenam. De verhouding parttime en fulltime medewerkers is dan ook nagenoeg gelijk gebleven.

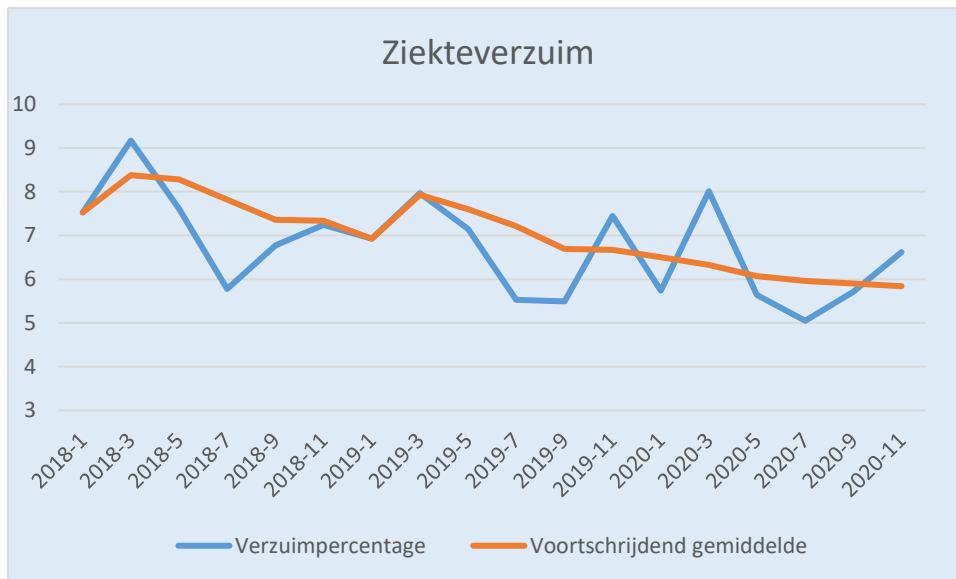

Procentueel gezien is het aantal medewerkers tot 45 jaar 2% gestegen ten opzichte van 2019 (44%). Het aantal medewerkers in de leeftijdsgroep 45-65 jaar (49%) is gedaald met 3% (was 52%). Het aantal medewerkers ouder dan 65 is met 1% toegenomen.

Het aantal medewerkers in de leeftijdsgroep 55-65 jaar is, ondanks een kleine afname, nog steeds het grootst binnen het gehele personeelsbestand.

Het ziekteverzuim binnen Pallas is in 2020 gedaald naar 5,9% (2019: 6,6%, 2018: 7,3%, 2017: 5,7%, 2016: 6,0%). Dit ligt iets boven het landelijk gemiddelde ziekteverzuim van 5,7% in het PO in 2019.

Inzake het vervangen van zieke medewerkers hebben de Pallascholen sinds schooljaar 2016-2017 flex-medewerkers in dienst. Dit zijn medewerkers die niet ingeroosterd zijn en die ingezet worden bij vervanging bij ziekte of verlof. Zo heeft elke school een kleine eigen ‘vervangingscapaciteit’ die, als er geen vervanging gevraagd wordt, ingezet wordt ter versterking van het onderwijs.

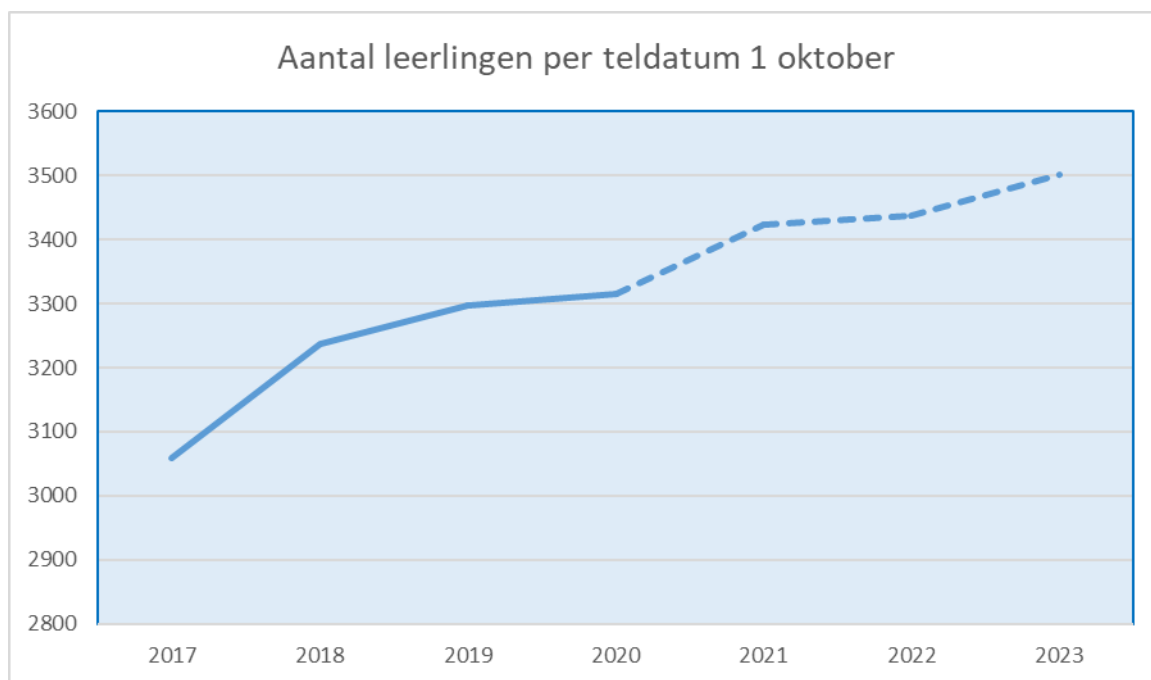
De ervaringen met de inzet van flex-medewerkers als vervangerspool zijn dermate positief, dat een aantal scholen heeft besloten om de flex-formatie uit te breiden. Zodoende kan er een interessantere vacature aangeboden worden (deze heeft immers een hogere omvang), doet een nieuwe medewerker de nodige ervaring op in het (vrijeschool)onderwijs en kan worden geanticipeerd op de groei van de school én de uitstroom van leerkrachten.

Per 1 januari 2019 is Pallas volledig eigen risicodragers bij het Vervangingsfonds. In 2018 waren de eerste 42 ziektedagen voor rekening en risico van Pallas. Bij een vervanging langer dan 42 dagen waren de kosten (deels) declarabel bij het Vervangingsfonds. Om het eigen risico voor ziektevervangings bij een school op te vangen, is er naast de aanwezige en in de formatiebegroting opgenomen flex-formatie rekening gehouden met een vervangingsbehoefte van ongeveer 3% van de formatie. De overige ziektevervangings wordt geacht opgevangen te kunnen worden met de flex-formatie.

3 Leerlingaantallen

Het Vrijeschool onderwijs is onverminderd populair. Ondanks het feit dat Pallascholen in krimpregio's werken, is er nog steeds sprake van groei. De groei van Pallas is dit jaar iets gestabiliseerd, in totaal zijn er 15 kinderen meer dan vorig jaar. In 2020 is het aantal klassen nagenoeg gelijk gebleven, 50 kleuterklassen en 102 klassen voor klas 1 tot en met 6 (totaal 153 klassen in 2019). Zoals te zien in onderstaande tabel is het aantal kinderen in de leeftijd van 4 tot 8 jaar groter dan het aantal kinderen vanaf 8 jaar, wanneer deze trend zich voortzet zal ook de groei de komende jaren doorzetten.

Op basis van de huidige Pallascholen

Leerlingaantallen 2020

Totaal < 8 jaar	1.768
Totaal > 8 jaar	1.545
Totaal	3.313

Jaar	aantal	index
2011	2.514	100
2012	2.618	104
2013	2.643	105
2014	2.766	110
2015	2.888	115
2016	2.951	117
2017	3.058	122
2018	3.234	129
2019	3.298	131
2020	3.313	132

Ontwikkeling klassengrootte

teldatum	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
gem. klassengrootte	23,9	23,7	23,8	23,4	23,4	21,6	21,8
gem. klas 1 t/m 6	25,6	26,1	20,2	24,9	25,1	23,7	23,5
gem. kleuterklas	20,7	18,6	19,6	20,4	20,1	17,9	18,5

Uit de tabel is af te leiden dat de gemiddelde klassengrootte iets is toegenomen, met name bij de kleuterklassen. De bezetting bij de kleuterklassen per 1 oktober is laag, er wordt bij de formatie van de kleuterklassen vóór aanvang van het schooljaar rekening gehouden met een (aanzienlijke) instroom gedurende het schooljaar. Gemiddeld genomen zijn de klassen kleiner dan de landelijk gemiddelde klassengrootte, in 2019 lag deze op 22,6.

4 Verantwoording van het beleid

4.1 Onderwijs en kwaliteit

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

We geven onze leerlingen een brede en kunstzinnige vorming mee, zodat ze goed toegerust zijn om later tot eigen initiatieven te komen en een steentje kunnen bijdragen aan onze maatschappij. Vrijescholen kennen van oudsher al een breed onderwijsaanbod, dat leerlingen helpt hun talenten te ontdekken. We inspireren onze leerlingen en dagen hen uit zich te ontwikkelen. Er is veel aandacht voor kunstzinnig onderwijs, de wilsontwikkeling en de antroposofische menskunde. We staan voor gezond makend onderwijs. Dit betekent: een gezonde leeromgeving en een gezond gebouw in een duurzame context. We willen investeren in deze onderscheidende kenmerken van ons onderwijs, onder meer door het kunstonderwijs te herijken, onderlinge kennisdeling te bevorderen en medewerkers (bij) te scholen.

Als stichting vertalen we nieuwe didactische en pedagogische inzichten naar onze scholen. Bovendien stimuleren we meer aandacht voor duurzaamheid in het onderwijs. Leerkrachten krijgen daarom volop de gelegenheid zich te bekwamen in de nieuwste inzichten. We hebben het diepe verlangen om leerlingen rijke ervaringen mee te geven op onderwijsinhoudelijk én kunstzinnig vlak. Deze ervaringen zijn zowel naar binnen als naar buiten gericht: ze helpen leerlingen hun eigen mogelijkheden ontdekken én ze bevorderen dat leerlingen prettig kunnen samenleven met anderen.

Een breed en rijk aanbod stimuleert het denken, voelen, het voorstellingsvermogen en de wil van leerlingen en wekt het verlangen op om 'een verschil te maken'. Vanuit deze basis kunnen leerlingen later zelfstandig en actief in de wereld staan. Leerkrachten bereiden leerlingen voor op de maatschappij en zijn zelf uiteraard ook actief en zichtbaar in die maatschappij: ze onderhouden de contacten met de omgeving van de school, zoeken samenwerking met andere partijen (zoals scholen, maatschappelijke organisaties, wijkraden, media). Zo zorgen ze ervoor dat het vrijeschoolonderwijs stevig verankerd blijft in onze samenleving en dragen ze uit wat dit onderwijs kan bijdragen aan de vorming van jonge mensen. Als lerende gemeenschap vinden we het belangrijk voortdurend te reflecteren op wat we doen en hoe we van betekenis kunnen zijn. Iedereen levert vanuit de eigen verantwoordelijkheid en bezieling een bijdrage aan de organisatie. Samen onderzoeken we wat werkt en wat beter kan. Hierbij stemmen we steeds goed af op de samenleving, zodat we onze leerlingen goed kunnen voorbereiden op deze tijd en maatschappij.

De brede vorming van het opgroeiende kind kan tot stand komen door een gelijkwaardige ontwikkeling in drie doeldomeinen van het onderwijs:

1. Kwalificatie: het aanbieden en verwerven van kennis, inzichten, houding en vaardigheden die leerlingen voorbereiden op de aansluiting met het vervolgonderwijs.
2. Socialisatie: de wijze waarop leerlingen en jonge mensen worden ingeleid in de wereld van gewoontes, gedragingen en rituelen, zoals culturele, politieke, sociale, professionele en levensbeschouwelijke tradities en praktijken.
3. Persoonsvorming: de vorming van het kind en de jonge mens tot zelfstandig, moreel, verantwoordelijk en bovenal volwassen persoon. Ook draait het om de vorming van het individu in relatie tot de sociale gemeenschap. Vrijescholen herkennen zich in het belang van een gelijkwaardige ontwikkeling in deze drie doeldomeinen. Het curriculum van de vrijeschool kenmerkt zich door een breed onderwijsaanbod. Ieder kind heeft van zichzelf bepaalde talenten: onze scholen helpen leerlingen deze te ontdekken en te ontwikkelen. Ze bieden ruimte voor verbreding en ontwikkeling van een vrije persoonlijkheid en moedigen aan in cognitieve ontwikkeling, inventiviteit, originaliteit en creativiteit.

Kwaliteitskader en ontwikkelingen

Pallas heeft een kwaliteitskader dat is gebaseerd op de volgende onderdelen:

- De koers en ambitie zoals vastgelegd in het strategisch plan
- Het inspectiekader PO
- De interne audit-systematiek van Pallas om eigen ambities zichtbaar te maken en met en van elkaar te leren.

De MARAP, de opbrengstmonitor en de verslagen van de reviews monitoren de voortgang met betrekking tot het kwaliteitskader.

- MARAP

De marap geeft ieder kwartaal de basiskwaliteiten in het kwaliteitsgebied Financieel Beheer zoals beschreven in het Waarderingskader van de Onderwijsinspectie, al dan niet aangevuld met kwaliteitsaspecten uit andere gebieden.

Per kwartaal wordt door de controller in overleg met de schoolleider een marap opgesteld. Met deze marap legt de schoolleider zowel horizontaal (MR, personeel) als verticaal (bestuur) verantwoording af over (voortgang van) de door de school vastgestelde doelen. De in de marap opgenomen aspecten zijn: financiën, formatie, ziekteverzuim, leerlingaantal en speerpunten voor het betreffende jaar, gebaseerd op de schooldoelen. Daar waar de resultaten daartoe aanleiding geven, kan de bestuurder besluiten om verscherpt toezicht te gaan houden op een school. In de verslagperiode is dat voor één school van toepassing geweest. Alle schoolmaraps vormen samen met de bovenschoolse activiteiten de stichtingsmarap. Deze rapportage op stichtingsniveau wordt geagendeerd voor de vergaderingen van de schoolleiders (PSO), GMR en RvT en dient dus ook als horizontaal en verticaal verantwoordingsdocument.

Toekomst: in het schooljaar 2020-2021 zullen we kritisch gaan kijken naar het format dat gebruikt wordt in dit kader. De informatie die de marap geeft moet blijven voldoen aan de informatiebehoefte; deze afstemming willen we periodiek (bijv. eens in de vier jaar) maken.

- Opbrengstmonitor

De opbrengstmonitor geeft tweemaal per jaar de basiskwaliteiten in kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten zoals beschreven in het Waarderingskader van de Onderwijsinspectie, al dan niet aangevuld met kwaliteitsaspecten uit andere gebieden. Met de opbrengstmonitor volgt Pallas met name de voortgang, trends en ontwikkelingen van de opbrengsten in Rekenen en Taal.

In de monitors worden de testresultaten opgenomen op het gebied van rekenen-wiskunde en begrijpend lezen van de klassen 3 tot en met 6. Ook de vaardigheidsgroei is in de monitor opgenomen.

In het kalenderjaar 2020 zijn er 2 opbrengstmonitors opgesteld, van de M-toetsen en E-toetsen. Vanwege COVID19 hebben niet alle scholen de E-toets afgenomen. Sommige scholen hebben op een andere manier, methodisch, getest of alleen rekenen getest. De resultaten heeft de school gebruikt om een plan voor de komende tijd op te stellen waar de aandacht en zorg voor de leerlingen naar uit zou moeten gaan. De overheid heeft besloten de eindtoets klas 6/groep 8 (IEP) niet door te laten gaan.

Toekomst: in het schooljaar 2020-2021 gaan de referentieniveaus als norm gelden voor de beoordeling van de onderwijskwaliteit. Dit betekent dat de opbrengstmonitor binnenkort herzien wordt. Het referentieniveau is gebaseerd op het gemiddelde van 3 jaar. Door het uitvallen van de eindtoets in 2020 wordt het resultaat nu berekend over het gemiddelde van schooljaar 2017-2018 en 2018-2019. De overheid heeft aangegeven dat de IEP-eindtoets van schooljaar 2020-2021 wel zal doorgaan maar deze wordt niet in het gemiddelde meegenomen.

- Review

Met de review geven scholen aan elkaar een schets van de vrijeschool onderwijskwaliteit, aan de hand van o.a. schooldoelen die per school zijn opgesteld. Voordat scholen door de reviewgroep bezocht worden, vullen ze een zelfevaluatie in. Deze zelfevaluatie kan als kwalitatief bestempeld worden. De school krijgt een waardenvolle terugkoppeling van collega's en volgt Pallas met name de werkwijzen en de cultuur van de school. Van belang hierbij is dat de scholen met elkaar in gesprek zijn over onderwijskwaliteit. De bestuurder bespreekt de uitkomst van de review met de schoolleider. De uitkomsten van de review verwerkt de school, waar passend, in verbeteracties en het schoolplan.

In het verslagjaar 2020 hebben geen reviews plaatsgevonden vanwege COVID19.

Toekomst: in het najaar van 2021 worden de reviews weer door de scholen opgepakt.

Doelen en resultaten

Het afgelopen jaar zijn onderstaande doelen door het bestuur gesteld ten aanzien van onderwijskwaliteit:

Wat	Behaald	Toelichting
Binnen 2.1: Reviews inhoudelijk verder ontwikkelen	Ja	De reviews zijn aangepast aan de schooldoelen van de scholen. Ze hebben echter nog niet plaatsgevonden vanwege COVID19.
Binnen 2.2: Opbrengsten monitor verder ontwikkelen door de vernieuwde referentieniveau	Proces loopt	Doordat de eindtoets van het verslagjaar niet heeft plaatsgevonden, is deze nog niet meegenomen in de opbrengstenmonitor.
Binnen 2.3 beschrijven van het kwaliteitscyclus	Proces loopt	Het beschrijven van de kwaliteitscyclus welke aansluit op de P&C van Pallas.

Onderwijsresultaten

In het verslagjaar 2020 heeft de eindtoets van groep 8 niet plaatsgevonden. De onderwijsresultaten van eerdere jaren zijn te vinden op scholenopdekaart.nl.

Inspectie

In het verslagjaar heeft er geen inspectiebezoek plaatsgevonden bij het bestuur of scholen.

Drie scholen hebben meegedaan met het onderzoek van de Inspectie naar afstandsonderwijs in COVID19 tijd. De scholen in Tiel, Wageningen en 's Hertogenbosch hebben met tussenpozen van enkele maanden drie uitgebreide gesprekken gehad.

Passend onderwijs

Alle Pallasscholen maken deel uit van een regionaal samenwerkingsverband in het kader van Passend Onderwijs. Binnen de verbanden kennen de Pallasscholen als vrijescholen een eigen profiel, in het bijzonder ten aanzien van de interventies bij een zorgvraag en leer- ontwikkelvraagstukken, de bestuurlijke vertegenwoordiging en de inzetbaarheid van personeel dat niet verbonden is met het vrijeschool-gedachtengoed.

Vanuit een aantal samenwerkingsverbanden wordt aan de scholen de vraag gesteld om verantwoording af te leggen over de aan de scholen overgedragen middelen. Op dit moment krijgen we nog niet van alle samenwerkingsverbanden deze vraag en hebben het verzoek om verantwoording dan ook nog niet op stichtingsniveau opgepakt. Schoolleiders leggen zelf verantwoording af aan de samenwerkingsverbanden, dit vaak in de vorm van een activiteitenoverzicht en/of een financieel overzicht. Voor het afleggen van verantwoording is meestal een format beschikbaar, dat voor ieder samenwerkingsverband anders kan zijn. Het samenvoegen van deze verantwoordingen op Pallasniveau is derhalve niet of nauwelijks mogelijk. De verantwoording wordt afgelegd aan het betreffende SWV, wat voor hen weer een onderlegger vormt voor de (op te stellen) jaarrekening. Deze jaarrekening op het niveau van het SWV wordt gecontroleerd door een externe accountant, zodat op dit (decentrale) niveau de rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding van de middelen kan worden vastgesteld. Aangezien de jaarrekening van het SWV specifiek kan ingaan op de realisatie van de doelstellingen die voor het betreffende SWV gelden, zouden wij ons de vraag kunnen stellen of het daarnaast nog zinvol is om in het verslag van Stichting Pallas in te gaan op de doelrealisatie aangaande de 15 regio's waarin onze scholen vertegenwoordigd zijn. Vanaf 2020 voorzien we -daar waar wenselijk- de kosten die verband houden met Passend Onderwijs van een projectcode in de financiële administratie en salarisadministratie, zodat het voor de scholen eenvoudiger is om een kwantitatieve verantwoording op te stellen.

In 2020 hebben wij vanuit het SWV een bate ontvangen van ca. € 794.000 op stichtingsniveau, dat is zo'n 3,6% van de totale baten (2019: 3,8%). Over 2020 hebben wij € 611.000 ontvangen vanuit de Samenwerkingsverbanden voor de lichte (en soms ook zware) ondersteuning en extra uitkeringen, € 44.000 voor arrangementen en € 139.000 voor projecten/incidentele toekenningen. De middelen voor lichte (en zware) ondersteuning hebben bijgedragen aan de versterking van het onderwijsproces, zoals ondersteuning van leerkrachten door de intern begeleider en inkoop van ondersteunende materialen en diensten. Arrangementen hebben veelal geleid tot individuele begeleiding van de leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. De projectgelden hebben met name betrekking op een project bij de Tiliander, hier worden middelen ontvangen voor de personele inzet in de zogenaamde Parelklas. Tenslotte, in 2020 zijn er voor projecten middelen toegekend vanuit de SWV'en, bijvoorbeeld voor hoogbegaafdheid. Binnen alle Pallasscholen hebben medewerkers zich verder geprofessionaliseerd op dat vlak. Samenwerkingsverbanden stellen steeds vaker de zogenaamde zware ondersteuningsmiddelen (arrangementen) evenals de lichte ondersteuningsmiddelen via een bedrag per leerling beschikbaar aan de scholen. Scholen dienen hier achteraf verantwoording over af te leggen. In het vermelde bedrag van € 611.000 zijn ook deze, regulier verstrekte, middelen opgenomen. Een groot aantal van onze samenwerkingsverbanden heeft te maken met een mogelijk bovenmatig eigen vermogen. Aan de SWV'en is de opdracht gegeven om tot afbouw van de reservepositie over te gaan. Het mogelijke effect hiervan is nog niet bekend en derhalve nog niet in de meerjarenbegroting meegenomen.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In het verslagjaar werden door COVID19 de scholen 2x gesloten. Er werd gedurende deze periode deels online lesgegeven en pakketjes met lesmaterialen werden samengesteld voor de leerlingen. De scholen hebben ieder op eigen wijze onderwijs gegeven.

Toekomst: vanwege de mogelijke achterstanden in het onderwijs door COVID19, heeft de overheid 8,5 miljard beschikbaar gesteld in het Nationaal Programma Onderwijs voor de komende 2 schooljaren. Op dit moment (mei

2021) worden de Plannen van Aanpak door de scholen opgesteld, in het volgend bestuursverslag zullen deze deels geëvalueerd worden.

4.2 Personeel & professionalisering

Formatie

Stichting Pallas richt zich op de verdere versterking en groei van het primair vrijeschoolonderwijs in de eigen regio's, met een focus op een kwaliteitsverhoging van het vrijeschoolonderwijs en een verdere professionalisering van het personeel. Daarnaast is er blijvende aandacht voor een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering in de planning en controlcyclus. De belangrijkste bekostigingsindicator is het leerlingaantal. Het verloop van het leerlingaantal prognosticeren wij als volgt.

	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025
Aantal kinderen	3.423	3.437	3.502	3.544	3.574

De ontwikkeling van het aantal personeelsleden is als volgt in onze meerjarenbegroting opgenomen.

Aantal medewerkers in FTE	2021	2022	2023	2024	2025
Bestuur en directie	16	16	16	16	16
Onderwijzend personeel	192	193	195	197	198
Onderwijs ondersteunend personeel	43	42	42	42	42
Totaal	251	251	253	255	256

Bron: Begroting Stichting Pallas 2021

Het afgelopen jaar is voornamelijk de categorie onderwijs ondersteunend personeel in omvang toegenomen, met name als gevolg van inzet van de middelen voor verlaging van de werkdruk.

Doelen en resultaten

Het afgelopen jaar zijn onderstaande doelen door het bestuur gesteld ten aanzien van het personeel en de professionalisering:

Wat	Behaald	Toelichting
Binnen 5.1: we bevorderen dat medewerkers van en met elkaar leren	Ja	Middels de Pallas-academie waren er voor de medewerkers de volgende mogelijkheden tot scholing en leren: Pallasbeurs, studiedagen op de school, Pallas studiedag, Basisopleiding Vrijeschool Onderwijs. Dit alles is vastgelegd in het professionaliseringsbeleid. Pallas begroot bovengemiddeld voor professionele ontwikkeling.
Binnen 5.2: Pallascholen ontwikkelen zich tot opleidingsscholen en werken intensief samen met de PABO's	Proces loopt	Er is geïnvesteerd in de Stichting Opleidend Leren (SOL), Hogeschool Leiden; minor bij de HAN. Na de succesvolle pilot wordt SOL voortgezet. De bekostiging wordt gedragen door 7 vrijeschool besturen.
Binnen 5.2: de bestuurder en stafleden zullen deelnemen aan netwerkbijeenkomsten en expertgroepen van onder andere de PO-raad	Ja	Intervisiegroepen P&O, op thema's in groepen van de PO-raad, webinars / informatiebijeenkomsten op vakgebied. Marginale kosten.
Binnen 5.3: Pallas ontwikkelt beleid voor duurzame inzetbaarheid voor personeel	Proces loopt	Toegenomen aandacht voor preventie en verzuimbegeleiding, versterkt door de centrale aansturing van de verzuimcoördinator; er is mindfulness-training voor leerkrachten aangeboden; training verzuimgesprekken voeren voor leidinggevenden. Bekostiging grotendeels uit Arbo budget.

Toekomstige ontwikkelingen

Het bestuur verwacht voor de toekomst de komende ontwikkelingen, die mogelijk leiden tot aanpassingen in het gevoerd personeelsbeleid:

- Krapte op de arbeidsmarkt voor leraren: dat zal nog meer improvisatie vragen en zal de insteek zijn voor nog meer opleiden;

- Inzet van onderwijsassistenten en leraarondersteuners zal groter worden en ingebed worden in het uitvoeren van het curriculum;
- Uitstroom personeelsleden vanwege (pre) pensionering;
- Lagere bekostiging door gewijzigd OCW-beleid (o.a. het loslaten van de gewogen gemiddelde leeftijd);
- Relatief meer zij-instromers, dit heeft een groot effect op loonkosten;

Uitkeringen na ontslag

Op het moment dat er zich een vacature voordoet, stellen we vast of er in de frictie dan wel uit de eigen wachtgelders met herbenoemingsverplichting een benoembare kandidaat is of komt. Indien dit het geval is, geeft de bestuurder de kandidaat en schoolleider opdracht een gesprek te voeren met de intentie tot plaatsing. Schoolleider/sollicitatiecommissie en kandidaat voeren een gesprek en maken hiervan een verslag dat, na ondertekening, verzonden wordt aan de bestuurder. Het traject duurt maximaal 14 dagen. Wanneer het traject op basis van verplichte mobiliteit niet tot vervulling van de vacature leidt, geeft de bestuurder het stafbureau opdracht intern te gaan werven op basis van vrijwillige mobiliteit alsmede om de vacature na 1 week ook extern uit te zetten. In 2020 zijn er geen eigen wachtgelders met herbenoemingsverplichting benoemd. Er is in 2020 voor ruim € 17.000 aan uitkeringskosten bij ons in rekening gebracht door DUO. Voor de toekomst worden de volgende maatregelen genomen om werkloosheidskosten te voorkomen:

- Opstellen van werk naar werk beleid;
- Onderzoeken van detachering, uitlenen en re-integreren elders;
- Onderzoeken van mogelijkheden binnen de stichting door mobiliteit, demotie etc.

Aanpak werkdruk

Vanaf het schooljaar 2018-2019 worden er extra middelen beschikbaar gesteld voor de verlaging van de werkdruk. Pallas heeft in dit kader een bedrag van (gemiddeld over het kalenderjaar 2020) € 242,00 per leerling ontvangen. Het budget wordt beschikbaar gesteld als onderdeel van de toekenning voor personeel- en arbeidsmarktbeleid. In het kalenderjaar 2020 was er voor de verlaging van de werkdruk een budget beschikbaar van € 765.700. De schoolleiders van de Pallasscholen zijn over de wijze van besteding van deze middelen met het team in gesprek gegaan. Samen is het bestedingsplan van het afgelopen jaar geëvalueerd en bepaald welke besteding het meeste bijdraagt aan een verlaging van de werkdruk. Voor iedere school is er vervolgens een nieuw bestedingsplan opgesteld, waarbij rekening is gehouden met de eventuele verplichtingen die in het schooljaar 2019-2020 al waren aangegaan in dit kader. Het plan is geaccordeerd door de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad. De bestedingsplannen gaan uit van een volledige besteding van de beschikbare middelen. De besteding van de middelen is (volgens de plannen) als volgt.

- Personeel	€ 737.364
- Materieel	€ 14.638
- Professionalisering	€ 208
- Overige	<u>€ 4.904</u>
Totaal	€ 757.114

Aangezien het budget is verhoogd nadat de bestedingsplannen tot stand zijn gekomen, is voor een (klein) deel van de beschikbare middelen geen plan opgesteld. Zoals uit het overzicht blijkt, hebben de meeste scholen gekozen voor personele uitbreiding. Hierbij is te denken aan extra inzet van de intern begeleider, conciërge, administratieve ondersteuning, inzet van onderwijsassistenten en leerkrachten en inhuur van vakleerkrachten gym. Op dit moment (april 2021) zijn schoolleiders weer met hun team in gesprek om tot een plan voor het schooljaar 2021-2022 te komen. De middelen die op schoolniveau beschikbaar zijn voor de verlaging van de werkdruk, worden nauwelijks ingezet voor een extra impuls op het vlak van professionalisering. Stichting Pallas hecht veel waarde aan de professionalisering van haar medewerkers en heeft hier ook in 2020, op stichtingsniveau, flink geïnvesteerd.

Op de verschillende scholen zijn ook niet-financiële maatregelen genomen om de werkdruk te verminderen. Voorbeelden hiervan zijn gezamenlijke momenten creëren waarin het team elkaar kan ontmoeten (zowel voor- of na schooltijd of voor of na een vakantie), bewuste keuzes maken en kritisch zijn welke onderwerpen per schooljaar aangepakt worden, een heldere NormJaarTaak afstemmen zodat er meer bewustwording komt en regelmatig overleg met het team om te bespreken en delen hoe de administratieve last verlicht kan worden.

Strategisch personeelsbeleid

Personeelsbeleid is het onderdeel van het organisatiebeleid dat direct betrekking heeft op het personeel en is het geheel van maatregelen gericht op arbeid dat helpt de organisatiedoelstellingen te verwezenlijken. Via het strategisch beleidsplan 2020-2024 is het personeelsbeleid afgestemd op de onderwijskundige visie en de

opgaven waar de scholen voor staan. Onderdelen van het personeelsbeleid zijn werving en selectie (zorgen dat de juiste persoon op de juiste plaats zit), professionele ontwikkeling (bieden van (in)formele mogelijkheden voor training en scholing), beoordeling van functioneren (voeren van functionerings- en beoordelingsgesprekken), beloning (belonen via (secundaire) arbeidsvoorwaarden, financiële en niet-financiële incentives), autonomie in het werk (aandacht besteden aan basisbehoeften autonomie, competentie, relatie/verbondenheid, gelegenheid bieden om werk goed te doen) en participatie in besluitvorming (bieden van mogelijkheden deel te nemen aan besluitvorming en overleg).

Een groot deel van deze activiteiten, vindt plaats op de scholen van Stichting Pallas. Daarnaast vinden er op bovenschools niveau diverse activiteiten plaats die ervoor moeten zorgdragen dat de kwaliteit van ons onderwijs geborgd blijft, terwijl gelijktijdig het welbevinden en de ontwikkeling van het personeel wordt gestimuleerd. Hierbij is te denken aan het aanbieden van scholing op het gebied van vrijeschoolonderwijs door de Basisopleiding Vrijeschool Onderwijs (BVO) aan leerkrachten met een regulier PABO-diploma en het jaarlijks uitgeven van de Pallas Lerarenbeurs. Op bestuurlijk niveau werkt Pallas aan een betere zichtbaarheid door deelname aan diverse lokale netwerken rondom de scholen. Op de HAN is in 2020 een minor vrijeschoolonderwijs aangeboden waaraan ook personeelsleden van de scholen van Pallas een bijdrage leveren. En tenslotte neemt een groot deel van het vrijeschoolonderwijs in Nederland deel aan het project 'opleiden in de school'; hierdoor kunnen we mogelijk een nieuwe doelgroep van potentiële medewerkers aan ons binden. Vanwege de grote(re) betrokkenheid van deze groep bij Pallas levert dit (opnieuw) een versterking op van onze onderwijskwaliteit. Ieder aspect van het personeelsbeleid draagt bij aan de richting die we als stichting willen uitgaan en is van belang om steeds weer aandacht aan te schenken. Daarbij is onze kracht dat we personele kwesties, daar waar mogelijk, met maatwerk aanpakken.

De ontwikkeling van personeelsbeleid vindt plaats in nauw overleg en in samenwerking met de schoolleiders. Thema's op dit vlak worden samen met een vertegenwoordiging uit het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO) voorbereid, waarna bespreking in het PSO plaatsvindt. Vanuit het PSO worden vervolgens concept-beleidsstukken aangeboden aan de GMR. De GMR heeft periodiek overleg met haar achterban, de medezeggenschapsraden van alle scholen. Schoolleiders zorgen voor de communicatie over beleidsdocumenten naar de medewerkers op de scholen. De documenten zijn bovendien terug te vinden in de Pallasmap. Daarnaast bezoekt de bestuurder jaarlijks alle scholen, waarbij gesprekken plaatsvinden met schoolleider, team, ouders en leerlingen.

Tenslotte kan in het kader van het strategisch personeelsbeleid het overleg over het werkverdelingsplan en het taakbeleid aangestipt worden. Jaarlijks vindt voorafgaand aan het schooljaar het gesprek tussen schoolleider en team plaats over de wijze waarop de (uit het schoolplan afgeleide) taken over het team verdeeld worden. Door het voeren van deze dialoog wordt er een belangrijk fundament gelegd voor het daadwerkelijk realiseren van de doelstellingen op schoolniveau.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Het afgelopen jaar werden onderstaande risico's en onzekerheden als belangrijkste gezien:

- Dat het vastgestelde beleid niet wordt uitgevoerd;
- Dat er bovenmatig ontslag wordt genomen (starters);
- Het afhaken van deelnemers aan professionaliseringsactiviteiten (tussentijds stoppen met BVO en zij-instream);
- Een lege vijver om in te vissen (vooral schoolleiders en leerkrachten);
- Uitval door ziekte (langdurig)

De volgende maatregelen zijn getroffen om bovenstaande risico's en onzekerheden het hoofd te kunnen bieden:

- Opzet van een kweekvijver voor schoolleiders;
- Timing van de start van de BVO;
- Veel aandacht voor preventie van verzuim;
- In het aannamebeleid anticiperen op toekomstige formatie;
- Goede begeleiding van startende leerkrachten en zij-instromers;

De risico's en onzekerheden zoals hierboven genoemd zijn ook voor de komende jaren nog actueel, de risico's zijn groot en de impact in euro's zal aanzienlijk zijn, maar is niet te kwantificeren.

4.3 Huisvesting en facilitaire zaken

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Stichting Pallas heeft in haar strategisch beleid opgenomen dat de scholen een gezonde leeromgeving en gezonde gebouwen hebben. Dit wordt gerealiseerd door bij een verbouwing of nieuwbouw het duurzaam bouwen als uitgangspunt te nemen.

In 2020 is hier op de volgende wijze uitvoering aan gegeven:

Bij de Bernard Lievegoed School in Maastricht, een groeiende school met ruimtegebrek, wordt er een bestaand pand naast de school geschikt gemaakt voor het vrijeschool onderwijs. Door een bestaand pand om te vormen, hoeft er niet nieuw gebouwd te worden. Bij de verbouwing worden duurzame keuzes gemaakt door het plaatsen van zonnepanelen en ledverlichting. Dit project is in 2020 geheel voorbereid om in 2021 uitgevoerd te worden in overleg met de gemeente Maastricht.

De Vrije school Heliantus in Heerlen heeft met ingang van 1 augustus 2020 een 2^e locatie in gebruik genomen. Ook hier betreft het een bestaand pand dat aangepast is voor het vrijeschool onderwijs.

Bij Rudolf Steiner Educare is een start gemaakt met de vernieuwbouw van het pand. Het bouwteam is geselecteerd en deze is in overleg met de school en de gemeente gestart met het ontwerp.

De Vuurvogel in Ede gaat van het gas af! In 2020 is men samen met een bouwteam gestart met het ontwerp voor de vernieuwbouw van hun huidige pand. In 2021 zullen deze werkzaamheden uitgevoerd worden.

De Zwaneridder in Wageningen krijgt nieuwbouw, hiermee komt een einde aan de huisvesting op twee locaties. De architect is geselecteerd en naar verwachting zal in 2021 het ontwerp tot uitvoering gaan komen. Dit gebouw zal voldoen aan de BENG eisen zoals die nu gelden.

De Zilverlinde in Roosendaal heeft in oktober groen licht gekregen door een beschikking van de gemeente voor de vernieuwbouw van haar huidige pand. Dit pand zal dus ook duurzamer worden. In de loop van 2021 zal meer bekend zijn hoe dit vormgegeven zal worden. De gesprekken over de doordecentralisatie van de schoolpanden met de gemeente lopen nog steeds.

Veel gemeenten stellen in hun IHP de eisen dat de school 10% van de kosten zelf bijdraagt in de kosten. Dit met de redenering dat deze kosten op korte termijn weer terugverdiend worden. Dit is het geval bij de Bernard Lievegoed school, de Vuurvogel en Rudolf Steiner Educare.

Het reguliere onderhoud van de schoolgebouwen wordt uitgevoerd volgens het meerjaren onderhoudsplan (MOP) dat in principe iedere vier jaar geüpdatet wordt. De voorziening onderhoud om het onderhoud te bekostigen wordt volgens het MOP ieder jaar aangevuld.

In verband met COVID19 hebben alle scholen hun ventilatiemethode aangepast en heeft een aantal scholen CO₂ meters aangeschaft om de CO₂ gehalten te kunnen monitoren.

In 2020 is er een onderhandse aanbesteding voor nieuwe kopieerapparaten ondertekend. Ook hierbij is voor een duurzame optie gekozen door printers met inkt te kiezen in plaats van met toners.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's in 2020 waren de ventilatie-eisen in verband met COVID19. De scholen hebben met advies, met behulp van CO₂ meters en goed ventileren de scholen weer kunnen openen na de lockdown.

De risico's voor de komende jaren zijn:

- De doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting in de verschillende gemeentes. Omdat Stichting Pallas in iedere gemeente een eenpitter is, is de invloed op deze processen vrij klein. Vanuit de ervaring met doordecentralisatie in de gemeente Nijmegen hebben we ondervonden dat dit lastig kostendekkend te krijgen is. Op dit moment zijn meerdere gemeentes deze mogelijkheid voor doordecentralisatie aan het verkennen.
- De bekostiging van een groeiende school. De scholen groeien en de aanpassingen aan de panden komt voor een deel als (voor)financiering op de begroting van de stichting.

4.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Ter borging van de financiële continuïteit van onze organisatie is er een aantal streefwaarden geformuleerd. Deze streefwaarden zijn zowel op stichtings- als op schoolniveau vastgesteld en worden zowel bij de begroting (voorafgaand aan het jaar) als bij de jaarrekening (na afloop van het jaar) in ogenschouw genomen. Met name het weerstandsvermogen respectievelijk het buffervermogen wordt momenteel gebruikt ter bepaling van het voldoende solvabel zijn van de stichting dan wel de individuele school.

$$\text{Weerstandsvermogen stichting} = \frac{\text{eigen vermogen} - \text{materiële vaste activa}}{\text{rijksbijdragen OCW}}$$

Het weerstandsvermogen per 31 december 2020 bedraagt -2% (2019: 1%), dit is lager dan de signaleringswaarde (van 5%) zoals OCW deze hanteert. Aangezien Stichting Pallas één van haar schoolgebouwen in volledig eigendom heeft én er bij een aantal andere scholen sprake is van een eigen investering in gebouwen, is de boekwaarde van de materiële vaste activa relatief hoog. Dit kengetal staat dan ook al langere tijd onder druk. Het noodzakelijke buffervermogen voor de individuele scholen wordt op een andere manier bepaald.

$$\text{Buffervermogen school} = \frac{\text{eigen vermogen} + \text{voorzieningen} - \text{BW gebouwen/terreinen}}{\text{totale baten}}$$

Het buffervermogen zou zich moeten bevinden tussen 35% en 50%.

Ook hier geldt dat het kengetal dat we op dit moment hanteren voor de noodzakelijke omvang van het vermogen niet goed passend is. Per einde 2020 zijn er 6 scholen die voldoen aan deze interne richtlijn en 11 hebben een te laag buffervermogen.

In de loop van 2021 zal bezien worden welk kengetal -ten aanzien van de borging van de financiële continuïteit- beter bij onze organisatie past.

Sinds 2020 is er een signaleringswaarde van kracht geworden voor 'mogelijk bovenmatig vermogen'. Aan de hand van een aantal criteria (aanschafwaarde gebouwen, boekwaarde overige materiële vaste activa, omvang publiek en privaat vermogen) kan bepaald worden of er mogelijk sprake is van bovenmatig vermogen. Als het op basis van de criteria bepaalde normatieve eigen vermogen hoger is dan het publieke vermogen, dan zou dit kunnen duiden op een te hoge vermogenspositie. Uitgaande van peildatum 31 december 2020 zou het maximale normatieve eigen vermogen van Stichting Pallas € 6.346.000 mogen bedragen. Het publieke vermogen blijft daar met € 2.687.000 ver onder. Ook dit kengetal levert voor ons dus geen signalering op.

De andere kengetallen die OCW gebruikt voor het financieel toezicht op onderwijsinstellingen leveren ook geen signaleringen op.

Eerder is aangegeven dat de tot nu toe gehanteerde kengetallen voor het bepalen van het weerstandsvermogen niet goed passend zijn. In het schooljaar 2020-2021 is er een projectgroep ingesteld met als opdracht om de planning en controlcyclus nader onder de loep te nemen. Het opnieuw formuleren van streefwaarden is als een onderdeel van deze opdracht te beschouwen. De projectgroep stelt een concept-financieel beleidsplan op, waarin de belangrijkste doelen op het gebied van financiën voor de periode 2021-2023 vermeld zijn. Dit concept wordt besproken in de diverse gremia, zoals het schoolleidersoverleg, de GMR en de RvT. Tenslotte stelt de bestuurder het plan vast en zullen de hierin opgenomen actiepunten opgepakt worden.

Opstellen meerjarenplannen

Voorafgaand aan het opstellen van de (meerjaren)begroting is een kaderbrief opgesteld. De in het strategisch beleidsplan opgenomen doelstellingen zijn -zover als mogelijk- financieel vertaald en in de begroting verwerkt. Aangezien de doelstellingen veelal op schoolniveau een verdere vertaling krijgen in activiteiten, is dit punt specifiek aan bod gekomen tijdens het begrotingsgesprek dat heeft plaatsgevonden tussen de schoolleider en de controller. In de periode oktober en november hebben de gesprekken met de schoolleiders plaatsgevonden. Daar waar er in eerste instantie niet werd voldaan aan de interne eisen met betrekking tot het buffervermogen (en derhalve het resultaat, dit vanuit meerjarig perspectief) is er verzocht aan de schoolleiders om nog eens kritisch de conceptbegroting te beoordelen en aanpassingen aan te brengen. Werd er vervolgens nog niet voldaan aan de interne eisen, dan is er een taakstelling in de begroting aangebracht. Schoolleiders zullen gezien deze taakstelling in hun begroting, de formatie in het schooljaar 2021-2022 passend moeten maken binnen de voor het school beschikbare budget. Een dergelijke taakstelling is voor 4 scholen van toepassing. Het proces om te komen tot een betere begroting zal worden gewijzigd in die zin dat de schooljaarplangesprekken voorafgaand

aan het opstellen van de kaderbrief gepland zullen worden. Er is dan op een eerder moment zicht op de activiteiten die zich op bovenschools en schoolniveau zullen voordoen in een volgend kalenderjaar; de activiteiten kunnen dan ook op een eerder moment worden gekwantificeerd.

Het meerjarenbestuursformatieplan is in 2020 in concept opgesteld, dit als bijlage bij de meerjarenbegroting. Aangezien dit plan formeel gezien een ander proces had moeten doorlopen, heeft het opstellen en vaststellen daarvan vertraging opgelopen. Bij het beschrijven van de planning en controlcyclus zal aan dit aspect ook aandacht worden besteed.

Toekomstige ontwikkelingen

In de loop van 2021 zal er voor de eerste maal een financieel beleidsplan worden opgesteld. Dit plan geeft een beeld van de activiteiten die er op financieel vlak de komende jaren op de rol staan. Een aantal met name externe ontwikkelingen draagt ertoe bij dat we het financieel beleid en beheer wat meer 'inbedden' in onze organisatie. De komende jaren (2021-2022 en 2022-2023) zullen we veel extra middelen gaan ontvangen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Dit biedt kansen voor de onderwijssector om een kwaliteitsslag te maken en deze te borgen in de organisatie. Het gaat echter wel om incidentele middelen, dit betekent dat we slim om zullen moeten gaan met het inzetten ervan. In 2023 zal de wet vereenvoudiging bekostiging in werking treden. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat Stichting Pallas als gevolg van deze wetswijziging er fors in bekostiging op achteruit zal gaan, i.c. € 570.000. Na een overgangperiode van 3 jaar zullen we ertoe in staat moeten zijn om met minder inkomsten toch de benodigde kwaliteit te blijven leveren.

De oorzaak van deze teruggang in inkomsten is te wijten aan het gegeven dat onze medewerkers relatief ouder zijn dan het landelijk gemiddelde; er is dus een hogere inschaling van toepassing. Nu worden we nog gecompenseerd voor de (gemiddelde) leeftijd van ons onderwijzend personeel. Daarnaast is er op dit moment een onderscheid in bekostiging van leerlingen van 4 tot en met 7 jaar en van 8 jaar en ouder. Pallas heeft relatief meer jonge leerlingen en ontvangt hiervoor momenteel een hogere bijdrage per leerling. Dit verschil in bekostiging zal bij invoering van de nieuwe wet verdwijnen.

Op dit moment groeit Pallas nog steeds, vooral 'aan de onderkant'. De scheve verhouding tussen jonge en oudere leerlingen blijft voorlopig dus nog in stand. Voor zover mogelijk kan er nu al worden geanticipeerd op de komende wetswijziging. 'Knoppen' waar aan gedraaid zouden kunnen worden zijn bijvoorbeeld de klassengrootte en het aannamebeleid. Bij dat laatste dient wel opgemerkt te worden dat het personeelstekort een belangrijke beperkende factor is.

Treasury

Het beleid met betrekking tot treasury is in 2018 vastgesteld door het College van Bestuur middels een treasurystatuut. Het gevoerde beleid in 2020 ten aanzien van treasury is in overeenstemming met het treasurystatuut en voldoet daarmee aan de geldende wet- en regelgeving. De ter beschikking staande middelen zijn in 2020 allen liquide aangehouden, dit bij verschillende financiële instellingen. Gemiddeld was er in 2020 € 4.368.000 aan liquide middelen beschikbaar. In 2019 was dat € 4.327.000. Inmiddels brengen alle banken rente bij hun klanten in rekening voor gelden die bij hen ondergebracht zijn. In 2020 hebben we € 4.000 betaald over onze banktegoeden. De verwachting is dat we over 2021 een aanzienlijk hogere rente moeten gaan betalen.

De debiteuren van Pallas (€ 1.786.000) zijn grotendeels als goeude debiteuren aan te merken. De grootste debiteur (53% van het uitstaande bedrag) betreft OCW met € 954.000 en heeft te maken met het zogenaamde betaalritmeverschil; de toekenning van de rijksmiddelen wordt niet gelijkmatig over het schooljaar uitbetaald, zodat er een vordering op OCW is op balansdatum. Daarnaast neemt de vordering in verband vooruitbetaalde huisvestingskosten een groot deel in van de post debiteuren (24%).

COVID19

Als gevolg van de pandemie is 2020 een bewogen jaar geweest. Een jaar waarin alle medewerkers op een andere manier hun werk moesten uitvoeren, al dan niet op afstand. Een jaar waarin een appel werd gedaan op de flexibiliteit en de creativiteit van een ieder. De pandemie heeft ook op financieel vlak invloed gehad op onze organisatie. Vanwege de beperkende maatregelen hebben diverse activiteiten zoals jaarfeesten of buitenschoolse activiteiten niet of op een andere wijze plaatsgevonden. Er is in 2020 dan ook minder uitgegeven aan deze posten (muziek/toneel/jaarfeesten -/- € 9.000 en buitenschoolse activiteiten -/- € 11.000). Ook zijn er scholingsactiviteiten niet doorgegaan, aan professionalisering is € 125.000 minder uitgegeven. Vanwege het geven van afstandsonderwijs zijn er iets hogere uitgaven geweest voor ICT; in de begroting was rekening gehouden met een aanschaf in hardware van € 65.000, er is voor € 70.000 aangeschaft. Tenslotte zijn er extra kosten gemaakt in verband met hygiënemaatregelen, dit heeft tot gevolg gehad dat de post schoonmaakartikelen is overschreden met € 30.000, er extra is schoongemaakt (+ € 4.000) en zijn er meer

vergaderingen extern belegd (+ € 2.000). Met een gemiddeld ziekteverzuim over 2020 van 5,9% lijkt het alsof de pandemie op het ziekteverzuim een niet al te grote impact heeft gehad. In het voorjaar van 2021 is het verzuim echter wel aanzienlijk hoger, mogelijk heeft dit wel degelijk met COVID19 te maken. In de afgelopen periode is er meer gebruik gemaakt van het recht om na 28 weken zwangerschap verlof op te nemen in plaats van na 34 of 36 weken. De eventueel hiermee gepaard gaande vervangingskosten worden echter niet door het UWV vergoed. In 2020 zijn de financiële consequenties meegevallen, er is minder dan € 1.000 uitgegeven in dit kader. De verwachting is dat deze uitgaven in 2021 hoger zullen zijn.

In het voorjaar van 2021 zal met behulp van een schoolscan de ontwikkeling van de leerlingen per school in kaart worden gebracht. Aan de hand van deze scan wordt er een plan van aanpak gemaakt, op grond waarvan in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 interventies uitgezet worden binnen de kaders van het Nationaal Programma Onderwijs. In het schooljaar 2020-2021 is ervoor gekozen om ondanks het gegeven dat er sprake is van een bijzonder jaar, de middentoetsen bij alle leerlingen af te nemen. De resultaten van deze toetsen lijken niet op een significante leerachterstand te duiden.

We zijn er bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2021-2025 vanuit gegaan dat de pandemie geen effect meer zal hebben op de te ondernemen activiteiten en het financieel resultaat.

Allocatie van middelen

De Pallasscholen hebben een eigen vermogenspositie, het behaalde exploitatieresultaat wordt toegevoegd aan het vermogen van de school bij een positief resultaat en onttrokken indien er sprake is van een negatief resultaat. De middelen worden volledig aan de scholen toegekend op basis van de beschikkingen van DUO. Bij het opstellen van de begroting wordt geraamd wat de omvang van de kosten voor staf en bestuur zullen zijn, evenals de zogenaamde gemeenschappelijke kosten. Kosten voor staf en bestuur bestaan voornamelijk uit loonkosten en bedragen 3,1% van de totale loonkosten van de stichting. De gemeenschappelijke kosten zijn bijv. administratiekantoor, kosten voor Arbo-diensten, verzekeringen, juridische ondersteuning, lidmaatschappen (PO-raad, VVS), licenties (MicroSoft) en scholing (lerarenbeurs, BVO). Ter dekking van deze bovenschoolse en gemeenschappelijke kosten dragen de scholen per leerling € 414 bij. Er is een aantal solidariteitsregels van toepassing.

- De (verlof)kosten samenhangend met duurzame inzetbaarheid en ouderschapsverlof worden gezamenlijk gedragen. Deze kosten bedragen 1,85% van de totale loonkosten.
- Iedere school krijgt per leerling dezelfde lumpsumbijdrage personeel, er vindt dus geen correctie plaats op basis van de Gewogen Gemiddelde Leeftijd of de leeftijdscategorie van de leerlingen (4 t/m 7 jaar dan wel 8 jaar en ouder). De kleine scholentoeslag wordt wel aan de betreffende (kleine) scholen toegekend.
- De salariskosten worden tussen de scholen onderling gemiddeld; het maakt voor een school dus niet uit hoe de inschaling van bijv. een leerkracht is, deze wordt 'afgerekend' tegen een Pallas-GPL.

Op basis van (jaar)plannen, de geldende uitgangspunten voor de begroting, de peildatum van 1 oktober en mogelijke wijzigingen in wet- en regelgeving komt de kaderbrief tot stand. De kaderbrief staat op de agenda van diverse gremia binnen Pallas. De GMR en het PSO brengen advies uit over de kaderbrief en de Raad van Toezicht verleent haar goedkeuring eraan waarna de bestuurder de kaderbrief vaststelt. Op basis van de kaderbrief worden vervolgens de schoolbegrotingen en de begroting op staf/bestuursniveau en op gemeenschappelijk niveau opgesteld. De samengevoegde begroting op stichtingsniveau staat weer op de agenda van GMR, PSO en Raad van Toezicht. Als de bestuurder tenslotte de begroting vaststelt, stelt dat de budgethouders in staat om verplichtingen aan te gaan voor zover dat binnen de kaders van de begroting valt.

In het schooljaar 2020-2021 is er een werkgroep 'planning en control' in het leven geroepen. Het allocatiemodel passeert hierbij ook de revue.

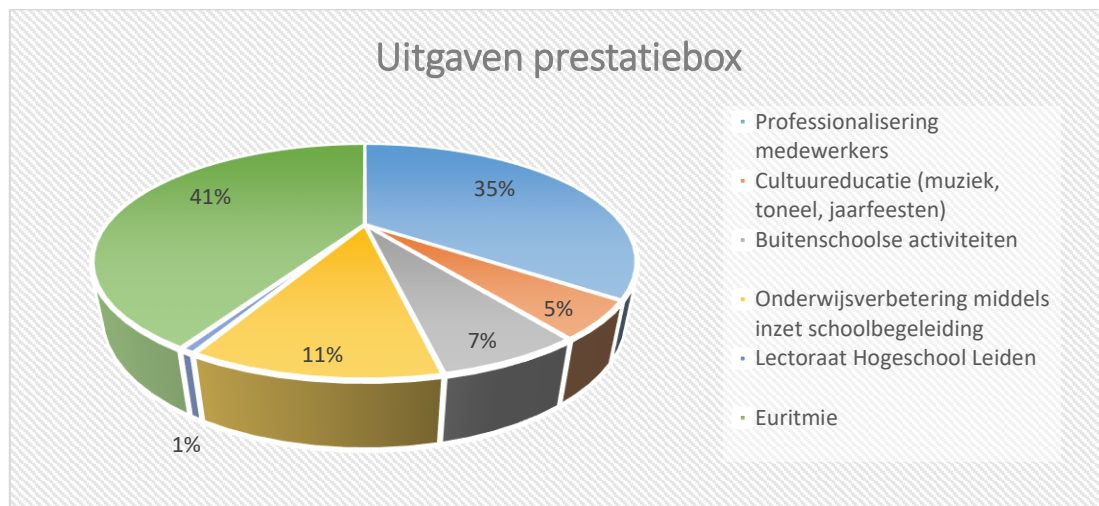
Onderwijsachterstandenmiddelen

Met ingang van het schooljaar 2019-2020 wordt het geld voor de bestrijding van onderwijsachterstanden verdeeld volgens een nieuwe regeling, deze is in de plaats gekomen van de gewichtenregeling. Vier van onze scholen kregen op basis van deze (oude) gewichtenregeling middelen ter bestrijding van onderwijsachterstanden. Aangezien de scholen geen recht op middelen hebben op grond van de nieuwe regeling, is er een overgangperiode (van 4 jaar) van toepassing. In 2020 hebben wij in dit kader € 29.000 ontvangen (2019: € 40.000). De gelden die door OCW ter beschikking worden gesteld aan de vier scholen, komen volledig ten goede aan de betreffende school; er vindt geen herverdeling plaats aangezien deze middelen geen deel uitmaken van onze allocatiesystematiek. De middelen zijn volledig opgenomen in de begroting van de scholen en worden, op aangeven van de schoolleider, voor onderwijsdoeleinden ingezet.

Prestatiebox PO

In 2020 heeft Pallas voor een bedrag van € 662.000 aan middelen in het kader van de prestatiebox ontvangen. De gelden zijn toegekend ten behoeve van de realisatie of versterking van projecten en initiatieven rondom verschillende thema's:

- Professionalisering medewerkers	€ 231.000
- Cultuureducatie (muziek, toneel, jaarfeesten)	€ 33.000
- Buitenschoolse activiteiten	€ 44.000
- Onderwijsverbetering middels inzet schoolbegeleiding	€ 75.000
- Lectoraat Hogeschool Leiden	€ 5.000
- Euritmie	€ 273.000

Belangrijkste risico's en onzekerheden

- COVID19

Als belangrijkste risico is in 2020 het mogelijke effect op de ontwikkeling van de leerlingen aan te wijzen, dit als gevolg van de pandemie en de als gevolg hiervan genomen maatregelen. In 2020 zijn al diverse extra programma's op scholen ingezet om leerlingen te ondersteunen. In 2021 zullen deze programma's een vervolg krijgen en zullen er andere interventies ingezet gaan worden. Dit alles binnen de geldende kaders van het Nationaal Programma Onderwijs en de overige regelingen die al eerder van kracht zijn geworden zoals Extra hulp in de klas en inhaal- en ondersteuningsprogramma's.

- Rijksbijdragen

De vereenvoudiging van de bekostiging zal voor ons grote gevolgen hebben, maar aangezien we het gevolg van invoering van deze wet kunnen calculeren, is dit niet meer als een risico aan te merken. We zullen maatregelen moeten treffen om ons voldoende voor te bereiden op wat komen gaat in dit kader.

- Werkloosheidsuitkeringen

De modernisering van het Participatiefonds is als een risico aan te merken. Op het moment dat de modernisering van kracht is, zullen wij de uitkeringslasten van oud-medewerkers voor 50% doorbelast krijgen. Wat dit voor Pallas gaat betekenen is nog niet bekend, ook is er geen (betrouwbare) raming te maken van de financiële consequenties. We zullen zoveel als mogelijk moeten zien te voorkomen dat er uitkeringsrechten gaan ontstaan, bijvoorbeeld door een goed functionerend aannamebeleid, een toereikend begeleidings- en professionaliseringsaanbod en een gedegen gesprekkencyclus.

- Ziekteverzuim

Aangezien Pallas eigen risicodragers zijn voor (de vervanging van) ziekte, is dit aspect ook als een risico aan te merken. De afgelopen jaren is het ziekteverzuim en dus ook de vervanging van ziekte, in omvang afgenomen. We zien echter in 2021 weer een stijging optreden. In de begroting is rekening gehouden met een ziekteverzuim en -vervangings van 6%. Op het moment dat er sprake is van 7% ziektevervangings, dan zijn de loonkosten ca. € 180.000 hoger dan begroot. Er is de afgelopen periode veel aandacht uitgegaan naar preventie van ziekteverzuim. In 2021 is deze aandacht onverminderd groot en zullen er nieuwe interventies ingezet gaan worden ter voorkoming van ziekte.

- Functiewaardering

In de loop van 2021 vindt de vaststelling van het functiegebouw plaats. Het ligt in de verwachting dat een aantal functies hoger gewaardeerd zal gaan worden, dit heeft dus een verhogend effect op de loonkosten. De invoering van het functiegebouw heeft uiteindelijk (als alle betrokkenen de maximale inschaling hebben bereikt) een kostenverhoging van ca. € 94.000 tot gevolg.

- Openen nieuwe locaties en wijziging school naar nevenvestiging

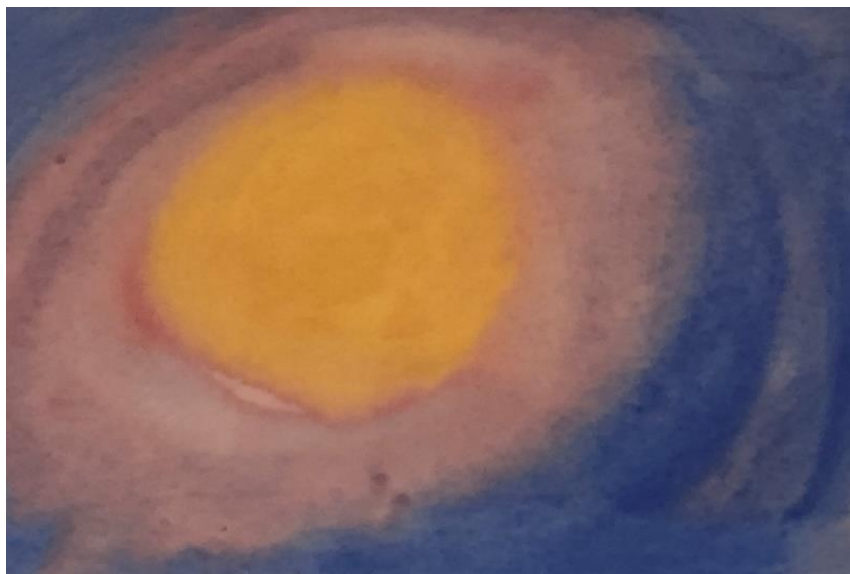
Er zijn vergevorderde plannen om in Nijmegen een tweede locatie voor de Meander te openen, aangezien de vraag naar vrijeschoolonderwijs in Nijmegen groter is dan het aanbod. Het openen van een nieuwe locatie gaat altijd gepaard met risico's; er zijn opstartkosten en de toestroom van leerlingen is moeilijk in te schatten. Daarnaast is er in Nijmegen sprake van doordecentralisatie; er zal derhalve een gebouw in economisch eigendom moeten worden verkregen of er zal een huurovereenkomst moeten worden aangegaan. De komende periode worden de financiële consequenties nader in kaart gebracht.

Ook zal er in Weert mogelijk een school worden gesticht. De hiermee gepaard gaande risico's zijn geringer van omvang dan in Nijmegen, omdat in Weert het gebouw in economisch eigendom blijft van de gemeente. Voor het stichten van deze school is nog geen kostenraming gemaakt.

Tenslotte is er op korte termijn sprake van het opheffen van 't Kleurenbos in Oss als zelfstandige school. Er is niet voldaan aan de instandhoudingseis van minimaal 200 ingeschreven leerlingen. Deze school zal als nevenvestiging van de Zevenster onderwijs blijven verzorgen. De bekostiging van een nevenvestiging is lager dan de bekostiging van een zelfstandige school. In het geval van 't Kleurenbos zal het financiële effect ca. +/- € 95.000 bedragen. In de (meerjaren)begroting is uitgegaan van een opheffingsdatum van 1 augustus 2022. Inmiddels is gebleken dat deze datum mogelijk vervroegd wordt naar 1 augustus 2021. Als het laatste scenario ten uitvoer wordt gebracht, zal er dus sprake zijn van een tekort.

- Lerarentekort

Tenslotte moet het lerarentekort niet onvermeld blijven als risico. Pallas probeert op verschillende manieren zichtbaar te zijn als aantrekkelijke werkgever, om zo potentiële medewerkers te boeien en te binden. Enkele voorbeelden: project Samen Opleidend Leren, aanbod professionalisering en deelname netwerken. De financiële impact van het lerarentekort is niet te berekenen; het kan leiden tot een hoger ziekteverzuim, lagere onderwijsresultaten, meer onrust op school etc.

5 Verantwoording van de financiën

Over het verslagjaar 2020 bedraagt het exploitatieresultaat - € 634.000 (2019: + € 74.000) en bedraagt het verschil met de begroting - € 422.000 (2019: + € 440.000). Er vindt dus een onttrekking aan het eigen vermogen plaats. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat onze (financiële) continuïteit gewaarborgd blijft. De jaarrekening 2020 geeft het volgende beeld (afgerond op € 1.000).

	Realisatie	Begroting	Realisatie
Baten	2020	2020	2019
Rijksbijdragen	20.755.000	19.915.000	19.891.000
Overige overheidsbijdragen	247.000	253.000	264.000
Overige baten	1.133.000	1.094.000	1.208.000
Totaal baten	22.135.000	21.262.000	21.363.000
Lasten			
Personeelslasten	19.295.000	18.181.000	17.762.000
Afschrijvingen	520.000	489.000	462.000
Huisvestingslasten	1.251.000	1.148.000	1.225.000
Overige lasten	1.695.000	1.653.000	1.836.000
Totaal lasten	22.761.000	21.471.000	21.285.000
Saldo baten en lasten	626.000-	209.000-	78.000
Financiële baten en lasten	8.000-	3.000-	4.000-
Exploitatieresultaat	634.000-	212.000-	74.000

Analyse realisatie 2020 versus begroting

Rijksbijdragen (+ € 840.000), belangrijkste verschillen met de begroting:

- Lumpsumbekostiging en P&A-budget € 686.000 (indexering)
- Groeibekostiging personeel € 97.000 -/- (te hoog begroot)
- Inhaal- en ondersteuningsprogramma's € 103.000 (niet begroot)
- Subsidie lerarenbeurs en zij-instroom € 46.000 (meer zij-instromers aangetrokken)
- Samenwerkingsverband € 99.000 (meer projectgelden/arrangementen)

Bij het opstellen van de begroting 2020 was geen rekening gehouden met een indexering van de lumpsum en het budget voor personeel- en arbeidsmarktbeleid. In de regeling zoals deze is verwerkt in de begroting was al ruimte opgenomen voor een loonkostenstijging van 2,3%. In 2020 er is sprake geweest van een hogere loonkostenstijging. Dit heeft in de loop van 2020 middels een (hogere) indexering tot een extra toekenning vanuit OCW geleid.

De groeibekostiging is te hoog begroot, dit heeft geleid tot een andere aanpak bij het opstellen van de begroting 2021. Bij iedere school is samen met de schoolleider de instroom over het schooljaar 2020-2021 beoordeeld, zodat een betrouwbaardere inschatting van de groeigelden in dat schooljaar gemaakt kon worden.

De subsidie voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's (eerste en tweede tranche) bedraagt in totaal € 234.000. De hiermee gepaard gaande activiteiten hebben deels in 2020 en deels in 2021 plaatsgevonden. De subsidie is toegerekend aan de periode waarover zich de activiteiten hebben voorgedaan. In de jaarrekening 2021 zal (inhoudelijk) verantwoording worden afgelegd over deze subsidie.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies (- € 6.000), belangrijkste verschillen:

- Gemeentelijke bijdragen € 18.000 (projecten gemeenten)
- Overige overheidsbijdragen € 24.000 -/- (subsidie houtpelletkachel)

De subsidie die we ontvangen voor de houtpelletkachel is lager vastgesteld en verrekend met de subsidies welke we tot 2020 ontvangen hebben. Dit heeft tot gevolg dat de komende jaren geen subsidie wordt verstrekt.

Overige baten (+ € 39.000), belangrijkste verschillen:

- Verhuur/medegebruik	€ 56.000
- Detachering personeel	€ 9.000 -/-
- Ouderschenken	€ 2.000
- Overige baten	€ 10.000 -/-

In de loop van 2020 is er een overeenkomst met Istia kinderopvang tot stand gekomen met betrekking tot het gebruik van de ruimten in de diverse schoolgebouwen. Op dit moment ontvangen scholen op basis van eenduidige uitgangspunten een vergoeding voor het ter beschikking stellen van de ruimten. Dit heeft geleid tot een verhoging van de inkomsten in verband met verhuur/medegebruik.

Vanaf augustus is er een tweetal medewerkers van Pallas in dienst getreden bij Istia, deze medewerkers werden voorheen bij hen gedetacheerd. De opbrengsten in verband met detachering zijn derhalve lager, alsmede de hiermee gepaard gaande loonkosten.

Personeelslasten (+ € 1.113.000), belangrijkste verschillen:

- Lonen -/- uitkeringen	€1.122.000 (meer personeel, hogere GPL)
- Loonkosten derden	€ 147.000 (meer inhuur, zowel OP als DIR)
- Dotatie personele voorzieningen	€ 14.000 -/- (onttrekking niet begroot)
- Scholing	€ 125.000 -/- (te hoog begroot)
- Vrijwilligersvergoeding	€ 23.000 -/- (minder inzet vrijwilligers)
- Arbo-dienstverlening	€ 51.000 (frequentie spreekuren, interventies)
- Personeel- en arbeidsmarktbeleid	€ 11.000 (o.a. attenties/uitjes personeel)
- Overige personele lasten	€ 56.000 -/- (o.a. assessments, W&S)

In de begroting was rekening gehouden met een loonkostenstijging als gevolg van nieuwe cao-afspraken van 2,3%. In 2020 is een verhoging van de cao-lonen overeengekomen van 4,5%. Daarnaast is er in februari een tweetal incidentele uitkeringen toegekend en in december een hogere eindejaarsuitkering. Dit heeft in 2020 geleid tot ca. € 900.000 hogere loonkosten (dat is + 5,5% in plaats van de begrote stijging van 2,3%)

Er is ca. 8 fte meer ingezet dan begroot (2019: 9 fte). Een groot deel (3 fte) wordt veroorzaakt door een hogere behoefte aan vervanging wegens ziekte. De resterende overschrijding wordt grotendeels gedekt door niet begrote toekenningen vanuit UWV (o.a. tegemoetkoming vervanging zwangerschapsverlof: inzet 3 fte), onbetaald verlof/studieverlof en subsidie inhaalprogramma's (totale inzet 2 fte).

In 2020 is er bij één van onze scholen een interim-schoonleider werkzaam geweest, dit heeft een overschrijding van het budget 'loonkosten derden' tot gevolg gehad van € 75.000. Daarnaast is er bij diverse scholen meer uitgegeven aan schoonmaak, dit als gevolg van de verscherpte hygiënemaatregelen. Ook is er op diverse scholen inhoudelijke ondersteuning ingehuurd (bijv. vakleerkrachten gymnastiek of ondersteuning aan leerlingen), vaak ter verlaging van de werkdruk van leerkrachten.

Er is in 2020 veel minder aan scholing uitgegeven dan begroot. Dit heeft met name te maken met het gegeven dat scholing in een aantal gevallen niet door is gegaan of is uitgesteld naar een moment waarop scholing weer fysiek kan plaatsvinden.

Afschrijvingen (+ € 31.000)

In 2020 is er voor een bedrag van € 735.000 aan investeringen uitgegeven, begroot was € 1.252.000. De begrote investeringen betroffen voor een groot deel gebouwen/verbouwingen (€ 868.000), hiervan is € 284.000 gerealiseerd. De verbouwingen zullen in de loop van de komende jaren gaan plaatsvinden. Deze verbouwingen zijn in de meerjarenbegroting 2021-2025 opgenomen. De hogere afschrijving is met name het gevolg van het aanschaffen van de kopieerapparaten, deze aanschaf was niet in de begroting opgenomen (€ 110.000).

Huisvestingslasten (+ € 104.000), belangrijkste verschillen:

- Dagelijks onderhoud	€ 38.000 (te laag begroot)
- Tuinonderhoud	€ 18.000 (o.a. meerkosten aanleg schoolpleinen)
- Energie en water	€ 20.000 (hogere uitgaven elektra en gas)
- Schoonmaakkosten	€ 27.000 (hogere a.g.v. hygiënemaatregelen)

Overige lasten (+ € 42.000), belangrijkste verschillen:

- Overige beheerslasten	€ 13.000 -/-
-------------------------	--------------

- Juridische ondersteuning	€ 41.000
- ICT-kosten	€ 27.000 (meer licenties, apparatuur)
- Wervingskosten	€ 30.000 (begroot bij ov. pers. lasten)
- Representatiekosten	€ 16.000 -/-
- (Buitenschoolse) activiteiten	€ 25.000 -/- (annuleringen vanwege corona)
- Abonnementen	€ 16.000
- Verbruiksmateriaal	€ 34.000 -/-
- Kopieerkosten	€ 38.000 (afkoop en meerkosten verbruik)

De kosten voor juridische ondersteuning zijn veel hoger dan begroot vanwege de relatief hoge omvang aan zaken die juridisch zijn getoetst. De ondersteuning bestond uit dienstverlening in het kader van personele zaken (bijv. het opstellen van vaststellingsovereenkomsten), klachten en aangelegenheden betreffende huisvesting.

Verder heeft de sluiting van de scholen en de andere maatregelen rondom COVID19 een effect op de kosten gehad: de kosten die verband houden met ICT zijn hoger dan begroot (zowel inventaris als licenties) en de kosten voor (buiten)schoolse activiteiten en verbruiksmaterialen zijn lager dan begroot.

Tenslotte is de post kopieerkosten hoger dan begroot, dit houdt verband met de betaalde afkoopsom als gevolg van het eerder beëindigen van de overeenkomst met de voormalige leverancier.

Het verschil tussen de begroting bedraagt - € 422.000. Het financieel resultaat over 2020 wordt echter in grote mate beïnvloed door een aantal incidentele posten, dit zowel aan de baten- als aan de lastenkant. De volgende posten kunnen, in grote lijnen, als incidenteel worden aangemerkt.

Baten

Rijksbijdrage personeel	€ 364.000 (indexering voorgaand kalenderjaar)
Groeibekostiging personeel	€ 97.000 -/-
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	€ 103.000
Lerarenbeurs/zij-instroom	€ 46.000
Rijksbijdrage SWV	<u>€ 99.000</u>
Totaal incidentele baten	€ 515.000

Lasten

Meerinzet personeel	€ 375.000 (hogere netto-inzet, ca 5 fte)
Loonkosten betaald in 2020, vergoeding in 2019	€ 321.000 (bestemmingreserve)
Loonkosten derden	€ 147.000
Huisvestingslasten	€ 27.000 (schoonmaakkosten)
(Buitenschoolse) activiteiten en verbruiksmateriaal	€ 59.000 -/-
Kopieerkosten	<u>€ 38.000</u>
Totaal incidentele lasten	€ 849.000

Er zou derhalve gesteld kunnen worden dat het resultaat met een bedrag van -/- € 334.000 beïnvloed wordt door incidentele posten. Dit betekent dat het resultaat inzake de reguliere bedrijfsvoering -/- € 300.000 bedraagt (zijnde - € 634.000 +/- € 334.000); dit is € 88.000 lager dan begroot.

Investerings- en financieringsbeleid

In 2020 is voor een bedrag van € 735.000 geïnvesteerd (2019 € 621.000), er was een uitgave begroot van € 1.252.000. Het verschil wordt veroorzaakt door met name bouwactiviteiten die later zijn gestart dan was gepland. De investeringen in 2020 betroffen voor een groot deel (39%) investeringen in gebouwen/verbouwingen. Wanneer tot renovatie van een schoolgebouw wordt besloten, verwachten gemeenten steeds vaker een eigen bijdrage vanuit het schoolbestuur. Aangezien het vaak oudere gebouwen zijn en er de laatste jaren aan deze gebouwen minder uitgaven zijn gedaan aan groot onderhoud, kan de opgebouwde voorziening onderhoud vaak deels gebruikt worden ter dekking van deze eigen bijdrage. Ook is er vermogen opgebouwd uit private middelen, dat aangewend kan worden voor dergelijke investeringen. Het deel dat wij vanuit de eigen middelen bijdragen, zal voor zover mogelijk worden besteed aan duurzame investeringen. Zodoende zullen de exploitatielasten na ingebruikname van het nieuwe of gerenoveerde gebouw lager zijn. Voor de eerste inrichting van de school zijn er middelen beschikbaar voor 't Kleurenbos, de Zwaneridder, Helianthus en Christophorus. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld door gemeenten.

Ook in inventaris en apparatuur is er veel geïnvesteerd, voor een bedrag van € 343.000 (2019: € 332.000). De investering is onder andere uitgegeven aan nieuw meubilair, een uitbreiding van het aantal klassen zal ook

gepaard moeten gaan met de inrichting ervan. In 2020 zijn bovendien kopieerapparaten aangeschaft, voorheen werden deze gehuurd en was er een huursom verschuldigd. Voor het doen van investeringen hoeven we geen leningen af te sluiten.

Bestemming resultaat

Het publieke exploitatieresultaat wordt in 2020 vooral bepaald door groei en is beïnvloed door incidentele baten en lasten. Het private resultaat is bepaald door de zogenaamde onrechtmatige uitgaven over het jaar 2020 (leerlingenvervoer, huur en afschrijvingskosten investering schoolgebouw) ad € 61.000 in mindering te brengen op de bestemmingsreserve privaat (overige). Vanuit de publieke middelen worden de private baten, i.c. de ouderschenken, voor eenzelfde omvang toegerekend aan deze private bestemmingsreserve. Per saldo blijft hierdoor de bestemmingsreserve privaat (overige) van gelijke omvang.

In 2019 is er een bestemmingreserve gevormd voor de in 2019 ontvangen lumpsumgelden die in 2020 zijn uitgegeven. Deze reserve van € 321.000 valt eind 2020 volledig vrij. Hieruit volgt per saldo een onttrekking aan de algemene reserve van € 312.000 en aan de private bestemmingsreserve (overig) van € 0. De vanaf 2019 verantwoorde bestemmingsreserve huisvesting is in 2020 niet aangesproken en blijft de komende jaren beschikbaar voor uitgaven in het kader van huisvestingsvoorzieningen van de Meander in Nijmegen.

Financiële positie op balansdatum

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Materiële vaste activa	6.110.000	6.033.000
Financiële vaste activa	26.000	52.000
Vlottende activa	<u>5.903.000</u>	<u>5.997.000</u>
Totaal activa	12.039.000	12.082.000
Eigen vermogen	5.663.000	6.297.000
Voorzieningen	3.475.000	3.132.000
Kortlopende schulden	<u>2.901.000</u>	<u>2.653.000</u>
Totaal passiva	12.039.000	12.082.000

Activa

Materiële vaste activa (+ € 76.000 ten opzichte van verleden jaar)

De boekwaarde van de materiële vaste activa is gestegen door de relatief hoge omvang van de investering in inventaris en apparatuur. Het aantal klassen is op stichtingsniveau in één schooljaar met 1 afgenomen. Een aantal scholen heeft te maken gehad met een toename van klassen. Deze klassen zijn (grotendeels) voorzien van nieuw meubilair. In 2020 heeft een aantal bouwprojecten een aanvang genomen. In de balans zijn de vooruitbetalingen in dit kader opgenomen onder de post 'in uitvoering'.

Financiële vaste activa (- € 26.000)

De komende jaren vallen er nog 2 tranches vrij (van ieder € 26.000) van een vordering op Istia. Deze vordering is opeisbaar als er wordt voldaan aan de afgesproken solvabiliteits- en liquiditeitseisen. Na het vaststellen van de jaarrekening 2020 van Istia zal de vierde tranche aan Pallas worden voldaan. Onder de FVA is nu nog 1 tranche opgenomen, aangezien deze na 2021 betaalbaar gesteld zal worden.

Vlottende activa (- € 94.000)

Deze post vorderingen wordt grotendeels (53%) bepaald door de vordering op OCW. Deze vordering houdt verband met het betaalritmeverschil, deze wordt in het schooljaar 2020-2021 geheel afgewikkeld. Wij achten alle vorderingen inbaar. De liquide middelen zijn van lagere omvang dan vorig jaar (€ 501.000). Dit heeft grotendeels te maken met het gegeven dat er een negatief exploitatiesaldo van toepassing is én in 2019 middelen zijn ontvangen vanuit OCW welke in 2020 tot uitgaven hebben geleid.

Passiva

Eigen vermogen (- € 634.000)

Het eigen vermogen is met € 634.000 afgenomen als gevolg van het negatieve exploitatiesaldo over 2020.

Voorzieningen (+ € 343.000)

De post voorzieningen is gestegen als gevolg van een hogere omvang van de voorziening groot onderhoud (€ 357.000). De voorziening is per 31 december 2020 toereikend om de uitgaven in verband met cyclisch groot onderhoud voor de komende planperiode te kunnen voldoen. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de meest actuele meerjarenonderhoudsplanningen voor het bepalen van de dotatie aan de voorziening. De plannen worden regelmatig, in principe om de vier jaar, geactualiseerd. De onttrekking aan de voorziening onderhoud is in 2020 veel lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft onder andere te maken met de langdurige trajecten in het kader van bij de gemeente aangevraagde huisvestingsvoorzieningen. In afwachting van het gemeentelijke besluit rondom de huisvestingsvoorziening, gaan wij terughoudend om met het plegen van groot onderhoud aan het schoolgebouw. Een aandachtspunt is ook het tijdig uitvoeren van dergelijk onderhoud; als het in de planning voor het lopende jaar is opgenomen, is er dekking voor het uitvoeren van het onderhoud en kan de uitvoering ter hand genomen worden. Een strakkere monitoring door het staffbureau ten aanzien van dit punt lijkt zinvol en is inmiddels opgepakt. Bij het bepalen van de dotatie aan de voorziening in de meerjarenbegroting 2021-2025 is rekening gehouden met het in 2020 niet uitgevoerde onderhoud.

De voorziening jubilea is verlaagd (€ 19.000); de grondslag op basis waarvan de benodigde omvang van de voorziening wordt berekend, is gewijzigd en dit heeft geleid tot een lager bedrag te voorzien bedrag per fte. Aan de voorziening spaarverlof heeft een onttrekking plaatsgevonden vanwege het gegeven dat de verplichting betreffende spaarverlof lager bleek te zijn dan hetgeen in de administratie was verantwoord. Tenslotte: in de loop van 2020 zijn er medewerkers rechten in het kader van duurzame inzetbaarheid gaan sparen, dit was bij het opstellen van de begroting niet voorzien.

Kortlopende schulden (+ € 247.000)

De post kortlopende schulden is hoger dan verleden jaar, met name vanwege vooruit ontvangen subsidies OCW. In 2020 hebben we subsidie ontvangen voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's. Voor zover de activiteiten in 2021 uitgevoerd worden, is de subsidie als vooruit ontvangen op de balans verantwoord (€ 131.000). Bovendien hebben we eind 2020 de tweede en laatste tranche van het project Samen Opleidend Leren ontvangen. Stichting Pallas zal als penvoerder van dit project de komende jaren uitgaven verrichten aan de deelnemende besturen op basis van de hiervoor geldende afspraken. Op balansdatum is er voor dit project nog € 385.000 beschikbaar, dat is een toename van € 135.000 ten opzichte 2019. Tenslotte zorgt de subsidie zij-instroom ook voor een hogere schuldpositie, de als vooruit ontvangen verantwoorde subsidie is met € 46.000 toegenomen.

De posten die verband houden met personeel (zoals belastingen, premies sociale verzekeringen, afdrachten en vakantiegeld) zijn hoger dan in 2019. Dit is het gevolg van een groter personeelsbestand, de verhoging van de cao-lonen en een verhoging van de premies (m.n. ABP).

Een lagere omvang van de post crediteuren (- € 154.000) heeft een dempend effect op de omvang van de kortlopende schulden.

Begroting

De begrotingsopzet voor 2020 is het voortzetten van de binnen Pallas gebruikelijke begrotingssystematiek inclusief de vooruitblik voor de komende jaren op basis van een conservatieve leerlingprognose.

De begroting per school moet voldoen aan de interne eisen wat betreft buffervermogen en liquiditeit. Voldoet een school daar niet aan, dan krijgt de school een taakstelling om binnen een redelijke termijn (veelal 5 jaar) wel aan die eisen te kunnen voldoen. Omdat er ook een aantal scholen is dat een te hoog buffervermogen heeft, is aan hen de opdracht gegeven om te bezien of er mogelijkheden zijn om (nog) meer gericht te investeren in de kwaliteit.

Mede door de groei van de laatste jaren heeft een aantal scholen met goede resultaten een behoorlijke vermogenspositie opgebouwd. Voor de scholen is een kader voor het buffervermogen van toepassing, deze wordt gebruikt om te bepalen of de schoolbegroting wat betreft de omvang van het vermogen aan de Pallas-richtlijnen voldoet. Scholen met een buffervermogen hoger dan 50% krijgen daarbij de taakstellende opdracht

planmatig te koersen op een verlaging van het buffervermogen tot een waarde van maximaal 40% (en minimaal 35%) binnen 5 jaar. Dit zal betekenen dat hun jaarbegroting een negatief resultaat gaat geven.

Scholen met een buffervermogen tussen de 35% en 50% krijgen daarbij de opdracht om met hun begroting het buffervermogen minimaal op 35% te houden. Scholen met een buffervermogen lager dan 35% krijgen de taakstellende opdracht om planmatig te koersen op een verhoging van het buffervermogen tot een waarde van minimaal 35% binnen 5 jaar.

We hebben geconstateerd dat niet bij alle scholen deze interne normen goed hanteerbaar zijn. Met name de scholen waar sprake is van investeringen in gebouwen, zoals bij de Meander in Nijmegen, hebben een lager of zelfs negatief buffervermogen, omdat bij de berekening ervan de boekwaarde van de materiële vaste activa mee wordt meegenomen (i.c. in mindering wordt gebracht). Op dit moment, voorjaar 2021, wordt opnieuw kritisch gekeken naar de toepasbaarheid van de (algemene) Pallas-richtlijnen met betrekking tot het buffervermogen. De verwachting is dat bij het opstellen van de begroting 2022-2026 andere begrotingsregels van toepassing zullen zijn.

Kengetallen

Van de financiële kentallen liggen de liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit boven de in het PO gebruikelijke signaleringswaarden, zie ook paragraaf A4 Kengetallen en grafieken. De kapitalisatiefactor ligt onder de 35% en levert ook geen signalering op. Het weerstandsvermogen is echter lager dan de signaleringswaarde. Dit is, zoals al eerder aangegeven, het gevolg van een hoge boekwaarde van de materiële vaste activa. Een andere berekeningssystematiek van het weerstandsvermogen, waarbij de boekwaarde van de (met eigen middelen aangeschafte) gebouwen niet wordt meegenomen, levert een kengetal op dat boven de signaleringswaarde ligt. Gezien de sterke liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit achten wij onze vermogenspositie toereikend.

De afgelopen jaren is er vanuit de maatschappij steeds meer aandacht gekomen voor een mogelijke te hoge omvang van de reserves van onderwijsinstellingen en samenwerkingsverbanden. In 2020 is er daartoe een nieuw kengetal geïntroduceerd door OCW, welke een signaal afgeeft voor de aanwezigheid van mogelijk bovenmatige publiek eigen vermogen. De omvang van het publieke eigen vermogen bedraagt per einde 2020 € 2.687.000. De signaleringsgrens ligt voor Stichting Pallas op € 6.346.000; er is dus geen signaal dat ons publiek eigen vermogen te hoog zou zijn.

6 Continuïteitsparagraaf

6.1 Financieel toekomstperspectief

Exploitatierkening in meerjarig perspectief

Exploitatierkening (* € 1.000)					
Baten	2021	2022	2023	2024	2025
Rijksbijdrage	20.984	21.097	21.504	21.988	22.364
Overige overheidsbijdragen	231	231	231	231	231
Overige baten	1.062	1.030	1.017	1.015	1.016
Totaal baten	22.277	22.358	22.752	23.234	23.611
Lasten					
Personeelslasten	19.001	19.207	19.534	19.861	20.108
Afschrijvingen	563	589	585	563	499
Huisvestingslasten	1.100	1.086	1.063	1.044	1.044
Overige lasten	1.558	1.535	1.544	1.544	1.547
Totaal lasten	22.222	22.417	22.726	23.012	23.198
Saldo gewone bedrijfsvoering	54	-59	26	221	412
Saldo financiële bedrijfsvoering	-8	-8	-8	-8	-8
Totaal resultaat	46	-67	18	213	404

De komende jaren voorzien wij opnieuw een groei in het aantal leerlingen dat onze scholen gaat bezoeken. Op dit moment wordt op diverse scholen de capaciteit aangepast aan het aantal leerlingen. Dat gaat gepaard met de nodige (eigen) investeringen in gebouwen, meubilair, lesmaterialen en ICT. Naast een uitbreiding van de capaciteit vinden er diverse renovaties plaats om de gebouwen weer te laten voldoen aan de huidige (kwaliteits)eisen. Over een aantal jaren zal de capaciteit en de kwaliteit beter in evenwicht zijn met de aan de gebouwen te stellen eisen en zullen deze investeringen kunnen worden terugverdiend. Dit zien we terug in de begrote positieve exploitatiesaldi vanaf (met name) 2024.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting was de wet 'vereenvoudiging bekostiging' nog niet definitief, de hiermee gepaard gaande financiële consequenties zijn als risico aangemerkt en nog niet in de begroting meegenomen. De invoering van deze wet in 2023 zal echter een aanzienlijke negatieve invloed hebben op de te verwachten rijksbijdragen. Dit is het gevolg van het gegeven dat stichting Pallas op dit moment een compensatie krijgt voor de relatief hoge gemiddelde leeftijd van het onderwijzend personeel. Bovendien is het aantal onderbouwleerlingen (leerlingen jonger dan 8 jaar) relatief hoog, tot 2023 ontvangen we een hoger bedrag per (onder)bouwleerling. Het onderscheid in bekostiging zal vanaf 2023 komen te vervallen. In totaal verwachten we ca. € 570.000 (2,9%) erop achteruit te gaan, dit na afloop van de overgangperiode van 3 jaar. Voor zover we hier nu al invloed op uit kunnen oefenen, anticiperen we op deze nieuwe wet (bijv. bij aanname van personeel). Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2026 nemen we de financiële gevolgen van de nieuwe wet mee.

Balans in meerjarig perspectief

Balans (* € 1.000)						
Activa	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Materiële vaste activa	6.110	6.594	6.269	5.907	5.553	5.133
Financiële vaste activa	26	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	6.136	6.594	6.269	5.907	5.553	5.133
Vorderingen	1.786	1.760	1.760	1.760	1.760	1.760
Liquide middelen	4.117	3.401	3.693	3.737	4.295	4.688
Totaal vlottende activa	5.903	5.161	5.453	5.497	6.055	6.448
Totaal activa	12.039	11.755	11.722	11.404	11.608	11.581
Passiva						
Algemene reserve (publiek)	2.687	2.733	2.665	2.683	2.896	3.300
Bestemmingsreserve cao (publiek)	-	-	-	-	-	-
Best. reserve huisvesting (privaat)	1.387	1.387	1.387	1.387	1.387	1.387
Bestemmingsreserve privaat	1.589	1.589	1.589	1.589	1.589	1.589
Totaal eigen vermogen	5.663	5.709	5.641	5.659	5.872	6.276
Personeelsvoorziening	187	190	192	195	198	200
Onderhoudsvoorziening	3.288	3.258	3.376	3.124	3.098	2.649
Totaal voorzieningen	3.475	3.447	3.568	3.319	3.296	2.850
Crediteuren	164	164	164	164	164	164
Belastingen en sociale premies	747	757	768	779	790	801
Pensioenen	229	232	235	239	242	245
Overig kortlopend	1.761	1.445	1.345	1.245	1.245	1.245
Totaal overige passiva	2.901	2.599	2.513	2.427	2.441	2.455
Totaal passiva	12.039	11.755	11.722	11.404	11.608	11.581

De komende jaren zullen verschillende ontwikkelingen een effect hebben op de balansposten.

- Bij een aantal scholen zijn er bouwplannen in ontwikkeling; dit zal in een aantal gevallen leiden tot (eigen) duurzame investeringen in schoolgebouwen. Daarnaast zal dit ook vaak gepaard gaan met investeringen in meubilair en ICT. De omvang van de post materiële vaste activa zal de komende jaren nog toenemen.
- Onder de vorderingen is nu nog € 954.000 opgenomen als vordering op OCW, dit in verband met het betaalritmeverschil. Op het moment dat wordt overgegaan op een bekostiging op kalenderjaarbasis, zal deze vordering komen te vervallen. Dit zal een (eenmalig) effect hebben op de posten 'vorderingen' en 'eigen vermogen'. Dit effect is nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting.
- Er zijn plannen in ontwikkeling voor de realisatie van een dislocatie voor de Meander. Mogelijk zal dan de bestemmingsreserve huisvesting (deels) worden aangesproken. Mogelijk zal deze dislocatie volledig eigendom worden van Pallas. Dit heeft een effect op de omvang van de materiële vaste activa. Mogelijk zal hier externe financiering voor moeten worden aangetrokken, dan zal er ook een effect zijn op de omvang van de (langlopende) schulden.
- Met ingang van 2023 zal waarschijnlijk de voorziening onderhoud gebaseerd moeten zijn op de zogenaamde componentenmethode. Het effect van deze wijziging van de verslaggevingsregels is nog niet bekend. Dit zou mogelijk een verhogend effect op de omvang van de voorziening onderhoud tot gevolg kunnen hebben.

Financiële positie

Kengetallen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	signalerings- waarde
Solvabiliteit 1 <i>EV/totale passiva</i>	47%	49%	48%	50%	51%	54%	< 30%
Weerstandsvermogen 1 <i>(EV-MVA)/Rijksbijdrage</i>	-2%	-4%	-3%	-1%	1%	5%	< 5%
Weerstandsvermogen 2 <i>EV/totale baten</i>	26%	26%	25%	25%	25%	27%	n.v.t.
Liquiditeit <i>vlottende activa/vlottende passiva</i>	203%	199%	217%	227%	248%	263%	< 75%
Rentabiliteit <i>resultaat/totale baten</i>	-3%	0%	0%	0%	1%	2%	3 jaar negatief

Met uitzondering van het weerstandsvermogen 1 is er geen signalering van toepassing met betrekking tot de kengetallen. Ook het nieuwe kengetal 'mogelijk bovenmatig vermogen' leidt bij ons niet tot een signalering, wij blijven € 3.749.000 onder de bovengrens. Het weerstandsvermogen 1 wordt in grote mate beïnvloed door de hoge boekwaarde van het materieel vast actief en is in onze situatie dan ook niet goed bruikbaar. Gezien de overige kengetallen en het gegeven dat de meerjarenbegroting de komende jaren positieve saldi laat zien, zijn wij van oordeel dat de toekomst van Pallas vanuit financieel oogpunt gezien voldoende geborgd is. Dit laat onverlet dat we de komende jaren de financiële risico's goed moeten blijven monitoren en zo nodig maatregelen moeten treffen. Bij het bespreken van de diverse documenten die ons ter beschikking staan, zoals de jaarrekening en de begroting met de verschillende gremia (RvT, GMR en PSO) komen de risico's en de voor Pallas wenselijke kengetallen aan bod.

6.2 Risico's en onzekerheden, administratieve organisatie

De financiële administratie en de personeels- en salarisadministratie van Pallas zijn ondergebracht bij Onderwijsbureau Twente. Samen met de medewerkers van dit bureau is de planning en control-cyclus verder in de organisatie ingebed. De (financiële) cyclus bestaat uit achtereenvolgens een kaderbrief met daarin de uitgangspunten van de begroting voor het volgende kalenderjaar plus de begroting voor staf/bestuur en bovenschoolse activiteiten, een meerjarenbegroting, de jaarbegroting, de uitgebreide managementrapportages (marap) en de jaarrekening. In de marap komen diverse onderwerpen aan bod, waarbij deze zo zijn gekozen dat er een integraal beeld ontstaat van de school. De schoolleider legt door middel van de schoolmarap horizontaal verantwoording af aan team en MR en verticaal aan de bestuurder. De bestuurder legt op stichtingsniveau verantwoording af aan de Raad van Toezicht, de GMR en het PSO. De vaste onderdelen in de marap zijn: financiën (incl. prognose), personele bezetting, verzuim, leerlingen en speerpunten van beleid.

De regie en aansturing van de cyclus ligt bij de bestuurder, met ondersteuning van de controller. Naast het gegeven dat er cyclisch en planmatig gewerkt wordt ter borging van de continuïteit, zijn er maatregelen getroffen in het kader van het borgen van een rechtmatige besteding van de middelen. Er is een procuratieregeling van toepassing en de systemen zijn ingericht op basis van een autorisatieschema. Op deze wijze is functiescheiding ook systeemtechnisch doorgevoerd.

Jaarlijks vindt voorafgaand aan de begrotingscyclus een inventarisatie van de risico's plaats. Hierbij worden zowel externe als interne risico's gedetecteerd en -voor zover mogelijk- gekwantificeerd. Deze inventarisatie is nu nog een activiteit welke voornamelijk door staf en bestuur wordt uitgevoerd. Het ligt in de verwachting dat in het financieel beleidsplan een actiepunt zal worden opgenomen in het kader van het opzetten van een (breder) risicomanagementsysteem.

Het jaar 2020 heeft echter wel laten bewezen dat het risicomanagementsysteem niet alle risico's in kaart kan brengen (identificeren) en het mogelijk gevolg ervan kan inschatten (impact kwantificeren); het risico op een pandemie en het gevolg daarvan op de organisatie zal door veel organisaties niet als risico zijn onderkend.

Per deelgebied (onderwijs & kwaliteit, personeel & professionalisering, huisvesting & facilitaire zaken en financieel) zijn de risico's en onzekerheden beschreven, deze zijn terug te vinden in Hoofdstuk 4.

Bijlage 1 Jaarverslag 2020 Raad van Toezicht Stichting Pallas

Jaarverslag Raad van Toezicht 2020

Met respect en trots kijkt de Raad van Toezicht terug op het bijzondere jaar, waarin de COVID19-situatie het uiterste vroeg van bestuur en alle medewerkers van de stichting. Er is in deze uitzonderlijke periode hard gewerkt aan het op peil houden en door ontwikkelen van de kwaliteit van het vrijeschoolonderwijs en de organisatie.

De stichting wordt bestuurd door het College van Bestuur (later te noemen bestuurder), met de Raad van Toezicht in de intern toezichthoudende rol met een scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht in twee verschillende organen.

De functie van bestuur berust bij het College van Bestuur, de functie van intern toezicht bij een Raad van Toezicht ('het intern toezichtsorgaan' als bedoeld in de code) Goed Onderwijsbestuur PO.

De leden van de Raad van Toezicht bezitten samen deskundigheid op bestuurlijk, maatschappelijk, financieel, personeel, organisatorisch en onderwijskundig terrein. De leden staan onafhankelijk ten opzichte van personen en deelbelangen, ze voelen zich verbonden met het vrijeschoolonderwijs en onderschrijven de code Goed Onderwijsbestuur PO.

Samenstelling

Het bestuur van de stichting is in handen van mevrouw W. Kasbergen.

In 2020 heeft de Raad in deze samenstelling gefunctioneerd. Mevrouw W. Groot neemt op verzoek van de Raad van Toezicht vanaf januari 2020 de rol van vicevoorzitter op zich. Verder zijn er geen wijzigingen in 2020. Leden, functies en datum van aftreden op 31 december 2020 waren:

Raad van Toezicht	Functie	aftredend per	herbenoembaar
mevrouw C. Veltkamp	voorzitter	01-01-2025	nee
mevrouw W. Groot	vicevoorzitter	01-01-2022	ja
mevrouw R. van der Heijden	lid	01-01-2023	nee
mevrouw S. Pot	lid	01-01-2023	nee
de heer M. van de Lisdonk	lid	01-01-2022	ja
de heer M. Wiggers de Vries	lid	01-01-2024	ja

Interne organisatie:

De Raad van Toezicht kent drie commissies. Reglementen en taakbeschrijving zijn vastgelegd en opgenomen in de Pallasmap.

Samenstelling Remuneratiecommissie:

de heer M. Wiggers de Vries en mevrouw C. Veltkamp

Samenstelling Auditcommissie:

de heer M. van de Lisdonk en mevrouw R. van der Heijden.

Samenstelling Commissie Goed Bestuur:

mevrouw W. Groot, mevrouw S. Pot en mevrouw C. Veltkamp.

De commissies voeren overleg met de bestuurder op hun terrein en bereiden de agendapunten betreffende hun aandachtsgebied voor. Tevens kunnen zij gevraagd en ongevraagd fungeren als adviseur van de bestuurder.

In 2020 is een vierde commissie, de zgn. commissie onderwijskwaliteit ingericht, losgemaakt uit de commissie goed bestuur, om het gesprek over de onderwijskwaliteit expliciet te kunnen voeren vanaf 2021.

Vergaderingen

De Raad van Toezicht is in 2020 vijfmaal in vergadering bijeen geweest met de bestuurder. De vergaderingen werden genotuleerd door een externe notulant. Wegens COVID19 verliep de beraadslaging van maart via de e-mail en werd in juni, oktober en december via Teams overlegd.

De agenda's voor de vergaderingen werden door de voorzitter in overleg met de bestuurder opgesteld. Tijdens de RvT-vergaderingen was de bestuurder aanwezig. Alleen op de momenten, dat de leden van de RvT overlegden over het functioneren van de bestuurder, was de bestuurder niet aanwezig.

Informatie over de vorderingen en resultaten van de stichting en vanuit de scholen

In elke vergadering rapporteert de bestuurder via mededelingen over de vorderingen en resultaten in de stichting inzake de voortgang en kwaliteit van het onderwijs, het werkgeverschap en de bedrijfsvoering. Indien nodig werd specifieke informatie van een school verstrekt.

In 2020 is het kwaliteitskader gehanteerd op basis van door de Raad van Toezicht vastgestelde uitgangspunten voor de navolgende monitorinstrumenten:

-De MARAP-systematiek geeft zicht op de bedrijfsvoering en de voortgang van de jaarplannen. In samenspraak met de auditcommissie werkt de bestuurder aan een meer beleidsrijke verslaglegging in de MARAP. Dit zal in 2021 zijn beslag krijgen.

De opbrengstmonitor-systematiek geeft zicht op de onderwijsopbrengsten. Eindtoetsen zijn zomer '20 onder druk van COVID19 niet of anders uitgevoerd binnen de scholen. De middentoetsen zijn wel afgenomen, waardoor in de scholen weer zicht is op de onderwijskwaliteit.

-Schooljaarplangesprekken zijn in 2020 ingezet als instrument voor het bestuurlijk toezicht per school gericht op met name de kwaliteitsgebieden onderwijsproces, schoolklimaat en kwaliteitszorg & ambitie. In 2020 zijn deze gesprekken en de uitvoering van de jaarplannen sterk beïnvloed door de noodzaak op korte termijn te schakelen i.v.m. COVID19 en periodes van schoolsluiting.

De ontwikkeling van de review-systematiek is in 2020 verder doordacht, maar er hebben door de COVID19 situatie geen zelfevaluaties met behulp van de blik vanuit de collega-school plaatsgevonden. Voornemen is de jaarlijkse schoolevaluatie van het schooljaarplangesprek te benutten als richtinggevend document in de review en deze in 2021 weer te prioriteren.

Toezicht op besteding van de middelen

De Raad van Toezicht ziet toe op rechtmatige verwerving en besteding en de doelmatige besteding van de middelen van de stichting. De Raad van Toezicht keurt daartoe de begroting en de jaarrekening goed. In samenspraak met de auditcommissie werkt de bestuurder aan een meer beleidsrijke begrotingscyclus, samenhangend met de strategische beleidsplanning. De raad van toezicht ontvangt managementinformatie van de bestuurder en ziet toe op een goede werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. De raad van toezicht draagt er zorg voor dat het salaris van de bestuurder binnen de WNT-norm blijft.

Informatie vanuit de geledingen

Voor de kennis over de scholen in de stichting is de Raad van Toezicht in eerste instantie afhankelijk van de informatie die de bestuurder verstrekt. Zowel de bestuurder als de Raad van Toezicht hechten aan meer bronnen van informatie. Hiertoe worden jaarlijks bijeenkomsten met verschillende gremia binnen de stichting en schoolbezoeken georganiseerd.

Een afvaardiging van de Raad van Toezicht heeft gesproken met een afvaardiging van de GMR, gericht op de gang van zaken binnen de stichting de samenwerking met de bestuurder en met de Raad van Toezicht, de doorontwikkeling van het beleid van de stichting in het voorgenomen strategisch beleidsplan 'Maatschappelijk kunstenaarschap', de betrokkenheid van de GMR bij besluiten rond corona-maatregelen. GMR en raad van toezicht weten elkaar te vinden.

Een afvaardiging van de Raad van Toezicht heeft gesproken met een afvaardiging van de schoolleiders, gericht op COVID19, het gezamenlijk schoolleidersoverleg, aandachtspunten voor de Raad van Toezicht, en het strategisch plan als input voor de schoolontwikkeling.

De Raad van Toezicht heeft deelgenomen aan een bijeenkomst met de schoolleiders, de GMR, collega's van het staffbureau en bestuurder om het centrale thema het strategisch beleidsplan '20 –'24 'maatschappelijk kunstenaarschap' met elkaar te bespreken.

Enkele leden namens de Raad van Toezicht, meestal de leden van de commissie Goed Bestuur voeren, ter voorbereiding op de nieuwe bestuurlijke jaaragenda, bilaterale gesprekken met een afvaardiging uit de GMR en uit het Pallas Schoolleiders Overleg (PSO). Dit gesprek is bedoeld om de bestuurder te adviseren rond de prioritering in de bestuursagenda 2021 vanuit het strategisch beleidsplan.

In de Raad van Toezicht wordt verslag gedaan en worden eventueel adviezen aan de bestuurder geformuleerd. Al deze bijeenkomsten hebben in 2020 online plaatsgevonden.

Schoolbezoeken

Sinds 2014 leggen twee of drie leden van de Raad van Toezicht werkbezoeken aan individuele scholen af. Elk lid van de Raad van Toezicht brengt bij voorkeur minimaal één werkbezoek per schooljaar.

In overleg met de schoolleider wordt een programma opgesteld, dat in ieder geval bevat: gesprek met schoolleider, enkele klasbezoeken, gesprek over de ervaringen, en adviezen van de schoolleider aan de Raad van Toezicht. Van elk bezoek wordt verslag gedaan in de eerstvolgende vergadering.

In 2020 zijn bezoeken gebracht aan 't Kleurenbos in Oss, en online aan De Vuurvogel in Ede. Het bezoek aan De Zilverlinde in Roosendaal is helaas door de schoolsluiting in december niet doorgedaan. De leden van de Raad van Toezicht hebben daarmee niet hun intentie kunnen waarmaken ieder kwartaal een school te bezoeken.

Beleidsonderwerpen

In 2020 waren de belangrijkste onderwerpen die aan de orde zijn geweest in de raad van toezicht:

COVID19: In ieder overleg was uitvoering aandacht voor de gevolgen voor organisatie en onderwijs.

Goedkeuring van jaarrekening en bestuursverslag 2019

Goedkeuring van kaderbrief 2021, formatieplan 2021 en begroting 2021

De uitwerking van het vastgestelde Strategisch Beleidsplan 2020-2024 'maatschappelijk kunstenaarschap' in herkenbare aandachtspunten en prioriteiten

Reflectie op Pallasdoelen, halfweg het jaar

Bespreken effectieve samenwerking en inrichting stafbureau en schoolleiders en bestuur

Bespreken doorvertaling strategisch beleid naar de scholen in zgn. 'spiders'

Bespreken opbrengstmonitor

Bespreken voorgenomen wijziging procuratieregeling

Bespreken casuïstiek van afzonderlijke scholen

Vaststelling prestatieafspraken CvB 2020

Bespreken beoordeling en beloning van bestuurder

Vaststellen toezichtsplan

Herbenoeming voorzitter 2e termijn

Vaststelling inrichting commissie onderwijskwaliteit

Bespreking van jaarverslag van de Vertrouwenspersoon

Bespreking van jaarverslag GMR

Commissies

Elke commissie is één of meerdere keren bijeengewoest. Daar zijn beleidsonderwerpen besproken c.q. adviezen geformuleerd.

Remuneratiecommissie

Binnen de Remuneratiecommissie hebben twee onderwerpen het afgelopen jaar gespeeld.

Het samen met de bestuurder kijken naar de jaardoelen voor 2020 en deze samen vaststellen. Hier zijn meerdere gesprekken samen over gevoerd. Eind 2020 zijn deze doelen geëvalueerd en hebben begin 2021 geleid tot een positieve reflectie hierop en de doorontwikkeling van deze doelen naar 2021. De goede doorontwikkeling in de rol als bestuurder is hierbij nadrukkelijk benoemd.

Vorbereidingen zijn getroffen in het aflopen van de zittingstermijn van twee leden van de RvT. In samenspraak zijn hier voorbereidingen getroffen voor de wervingscampagne en is gesproken het stafbureau een rol te geven in de verdere wervingsprocedure. Dit in prettige afstemming.

Auditcommissie

Binnen de geldende coronaregels was het mogelijk om drie keer bij elkaar te komen voor overleg met bestuurder en controller of staffunctionaris huisvesting en facilitair.

Tweemaal betrof het overleg reguliere onderwerpen als management rapportages, jaarverslaggeving en begroting. Ook heeft de ontwikkeling van de Planning & Control instrumenten op de agenda gestaan.

Geadviseerd door de auditcommissie heeft de bestuurder een nieuwe opzet van de kaderbrief ontwikkeld. De herziening van de procuratieregeling is met de bestuurder besproken en deze zal in 2021 worden vastgesteld. In een apart overleg maakte de auditcommissie kennis met de nieuwe staffunctionaris huisvesting en zijn de bouw- en huisvestingszaken met bestuurder en staffunctionaris doorgenomen.

Commissie Goed Bestuur

De commissie heeft in 2020 voornamelijk digitaal of telefonisch overleg gehad in petit comité.

Zij besprak daarin de opbrengst van de studiedag en zelfevaluatie 2019 over hoe de Raad van Toezicht haar rol vorm wil geven, gaf een follow-up aan dit thema op de studiedag in 2020 en schreef vervolgens een actualisering op het toezichtplan 2020 e.v.

Verder op de agenda het voorbereiden en adviseren van het kwaliteitskader en de -systematiek.

De voorbereiding van de vierjaarlijkse grondige beoordeling van de werking van statuten en reglementen cf. het reglement werd door COVID19 vertraagd en on hold gezet om alle resources ten goede te laten komen van het ondersteunen van het primaire proces in COVID19-tijden.

Klokkenluidersregeling

De commissie Goed Bestuur heeft in 2021 vastgesteld dat in 2020 geen gebruik gemaakt is van de klokkenluidersregeling.

Klachten

De Raad van Toezicht heeft kennisgenomen van het feit dat in 2020 enkele klachten zijn ingediend en naar behoren zijn afgehandeld. Daar waar de klachten geuit werden bij de bestuurder is de voorzitter van de raad van toezicht adequaat geïnformeerd.

Overleg voorzitter raad van toezicht en bestuurder

Dit overleg vindt plaats ter voorbereiding van iedere vergadering van de raad van toezicht. Dit overleg is tevens een moment dat de bestuurder de voorzitter van de raad van toezicht informeert over gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen en buiten de stichting en/of de individuele scholen. Daarnaast hebben voorzitter en bestuurder regelmatig contact over relevante ontwikkelingen en gebeurtenissen in de organisatie, vaak telefonisch.

Zelfevaluatie

De raad van toezicht reflecteert op haar functioneren door middel van zelfevaluatie. Op basis van een individuele voorbereiding en bespreking daarvan met de remuneratiecommissie in raad van toezicht in december 2020 voor zichzelf en voor de samenwerking met de bestuurders aandachtspunten geformuleerd.

Scholing

Gedurende een studiedag in november heeft de Raad van Toezicht gedurende een dagdeel gewerkt aan het verdiepen van inzicht in de essentie van het vrijeschoolleerplan/antroposofische menskunde/de bedoeling en eigentijds o.l.v. Jan Alferink. Het andere dagdeel is gewerkt aan het traject van de bestuurder rond de sturingsfilosofie.

De leden van de raad nemen zich voor in 2021 scholingsbijeenkomsten (VTOI) te bezoeken.

Tot slot

2020 is een bijzonder werkjaar geweest, getekend door de COVID19-crisis. De leden van de Raad van Toezicht zijn voldoende ervaren en deskundig voor hun toezichthoudende werk. De samenwerking, scholing en zelfevaluatie versterkt een vruchtbare afstemming binnen de Raad van Toezicht gericht op continuïteit in de stichting. In 2020 is de goede werkrelatie met de nieuwe bestuurder vanuit respect voor ieders positie gegroeid. De Raad van Toezicht ziet voortzetting van deze samenwerking in 2021 met vertrouwen tegemoet.

Opgesteld april 2021.

C. Veltkamp, voorzitter Raad van Toezicht

Bijlage 2 Jaarverslag 2020 GMR Stichting Pallas

Jaarverslag Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad Stichting Pallas

Een goede schoolpraktijk zonder medezeggenschap is nauwelijks voor te stellen. De gezamenlijke inbreng in de medezeggenschapsraad (MR) van personeel en ouders bepaalt de kwaliteit van het onderwijs op school en vergroot het draagvlak van het beleid. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) heeft een rol bij alle aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of een meerderheid van de scholen van Stichting Pallas. In dit jaarverslag doet de GMR verslag van zijn werkzaamheden in 2020.

Voorwoord

“Stichting Pallas faciliteert vrijeschoolonderwijs voor 17 scholen met samen meer dan 3300 leerlingen en de inzet van circa 350 personeelsleden. De kracht van onze stichting ligt wat mij betreft besloten in het delen van antroposofische waarden met behoud van de ‘eigen cultuur’ van elke individuele school. Op dit moment is onze stichting financieel gezond en kunnen we aandacht geven aan een verdieping van onderwijskwaliteit en professionalisering, beide in relatie tot antroposofische inzichten. De geestelijke werkelijkheid kunnen we volgens Rudolf Steiner beleefbaar maken door uiting te geven aan kunstzinnige processen. Laten we onszelf hieraan telkens herinneren tijdens het uitvoeren van onze medezeggenschapstaak.”

Zyxcban Wolfs, voorzitter GMR Pallas, januari 2021

Organisatie GMR

De leden van de GMR worden voor drie jaar gekozen met verkiezingen. De zittingstermijn liep van 1 mei 2017 tot 1 mei 2020. En na verkiezingen op 24 november loopt de zittingstermijn van 24 november 2020 tot 24 november 2023.

De samenstelling van de GMR was:

tot 24 november 2020:

Leden personeelsgeleding:

Anja van den Boogaart

Vrije School Peelland in Helmond

Bert Cordewener

Meander in Nijmegen

Zyxcban Wolfs

Bernard Lievegoed School in Maastricht

Leden oudergeleding:

Okke de Groot

De Driestroom in 's-Hertogenbosch

Ben Schaap

Zwanenridder in Wageningen

vanaf 24 november 2020:

Leden personeelsgeleding:

Bert Cordewener

Meander in Nijmegen

Peer Stas

Vrijeschool Brabant in Eindhoven

Zyxcban Wolfs

Bernard Lievegoed School in Maastricht

Leden oudergeleding:

Ben Schaap

Zwanenridder in Wageningen

Frieda Steep

Vrije School Peelland in Helmond

De voorzitter van de GMR is Zyxcban Wolfs en Okke de Groot is secretaris tot 24 november (en daarna plaatsvervangend secretaris). De verslagen van de GMR werden gemaakt door notulist Lean de Pree.

Het bevoegd gezag is de overlegpartner van de medezeggenschapsraad. Het bevoegd gezag is het college van bestuur van Pallas. Voor de MR'en treedt de schoolleider op namens het bevoegd gezag. Voor de GMR is bestuurder Wanda Kasbergen de overlegpartner.

Pallas is verdeeld in drie clusters van scholen. Elk cluster van scholen kiest 1 lid voor de oudergeleding 1 lid voor de personeelsgeleding van de GMR. Zij vertegenwoordigen de MR'en in het cluster

Cluster zuid (Bernard Lievegoedschool in Maastricht, Helianthus in Heerlen, Christophorus in Roermond, Rudolf Steinerschool in Venlo en Talander in Sittard) wordt vertegenwoordigd door Zyxcban. Voor de oudergeleding is een vacature.

Cluster noord & west (Vuurvogel in Ede, De Zwanenridder in Wageningen, Johannesschool in Tiel, De Zilverlinde in Roosendaal, De Strijene in Oosterhout, Meander in Nijmegen, en Basisschool Tiliander in Tilburg) wordt vertegenwoordigd door Bert en Ben.

Cluster oost (Vrije School Peelland in Helmond, De Zevenster in Uden, De Driestroom in 's-Hertogenbosch, 't Kleurenbos in Oss en Vrije School Brabant in Eindhoven) wordt vertegenwoordigd door Peer en Frieda. Tot 24 november door Anja en Okke.

GMR-vergaderingen

De GMR had in 2020 vier gezamenlijke vergaderingen, drie vergaderingen van de personeelsgeleding en verschillende andere activiteiten:

Op **12 februari** stuurde de GMR zijn jaarverslag 2019 aan de MR'en en schoolleiders.

Op **23 maart** hield de GMR een e-mailvergadering. De GMR-leden schreven elkaar voor deze vergadering mede over:

- de corona-maatregelen en thuisonderwijs.
- uitstel van de GMR-verkiezingen

De GMR vraagt de MR'en om instemming met uitstel tot het najaar 2021.

- het jaarverslag 2019 vertrouwenspersoon.
- de begroting 2020

De MR'en hebben adviesrecht op de individuele schoolbegrotingen.

Op **6 mei** sprak een afvaardiging van de GMR met een afvaardiging van de Raad van Toezicht over Pallas-zaken tijdens een plezierige online ontmoeting.

Op **8 juni** sprak de GMR op de vergadering met bestuurder mede over:

- de corona-maatregelen en thuisonderwijs.
- onderdelen van het personeelsbeleid

Meerjarenformatiebeleid, bestuursformatieplan, regeling voor startende leraren, vervangingsbeleid, beleid zij-instromers, sollicitatieprocedure leraren, vergoedingsregeling verhuiskosten en regeling zakelijke reis- en verblijfkosten, wervings- en selectieprocedure schoolleider

- uitstel van het professionaliseringsbeleid tot januari 2021.
- het invoeringstraject functiegebouw en functiewaarderingen en de samenstelling van de werkgroep.
- het strategisch beleidsplan 2020-2024 Maatschappelijk kunstenaarschap.
- het reglement GMR.

- een ambtelijk secretaris voor de GMR.
- de Pallas jaarkalender 2020-2021.

Op **28 september** sprak de GMR op de vergadering met bestuurder mede over:

- de corona-maatregelen en thuisonderwijs.
- de GMR-verkiezingen

De besluiten van de GMR tussen einde zittingstermijn en uitgestelde verkiezingen zijn niet rechts-geldig. De besluiten worden na de verkiezingen voorgelegd aan de nieuwe GMR.

- onderdelen van het personeelsbeleid.

- een ambtelijk secretaris voor de GMR.
- het jaarverslag 2019 van Stichting Pallas.

Op **4 november** nam een afvaardiging van de GMR deel aan online ontmoeting schoolleidersoverleg, Raad van Toezicht, GMR en staf rond het thema Maatschappelijk kunstenaarschap.

Op **24 november** hield de GMR verkiezingen.

*Anja en Okke verlaten de GMR. Peer en Frieda treden toe tot de GMR.
De oudergeleding voor cluster Zuid heeft nog steeds een vacature.*

Op **7 december** sprak de GMR op de online vergadering met bestuurder mede over:

- de Corona-maatregelen en thuisonderwijs.
 - de nieuwe samenstelling van de GMR
- Okke blijft tot het einde van het schooljaar aan als plaatsvervangend secretaris.
- onderdelen van het personeelsbeleid
 - de vertrouwenspersoon
 - de gedragslijn integriteit
 - het aanpak ziekteverzuim en preventie
 - de kaderbrief 2021
 - uitstel van het professionaliseringsbeleid tot augustus 2021
 - het strategisch beleidsplan 2020-2024

Besluiten van de GMR

De GMR stemde in met:

- de aanstelling van een ambtelijk secretaris GMR
- het beleid ziekteverzuim en de oplegger ziekteverzuim en preventie
- de sluiting van de scholen bij de tweede corona-golf

De personeelsgeleding van de GMR stemde in met:

- het Invoeringsplan functiewaardering
- uitstel van het professionaliseringsbeleid tot 1 januari 2021 en later tot 1 augustus 2021
- de wervings- en selectieprocedure schoolleider
- het conceptfunctiegebouw naar soort en niveau

De GMR adviseerde over:

- het zij-instroombeleid (december 2019)
- de begroting 2021
- de kaderbrief 2021
- het strategisch beleidsplan 2020-2024
- de gedragslijn integriteit (concept)
- de vertrouwenspersoon
- de werkgroep herwaardering functie- gebouw en functiewaarderingen
- de interne versus externe mobiliteit van medewerkers
- de vergoedingsregeling verhuiskosten en regeling zakelijke reis- en verblijf- kosten (concept)
- de sollicitatieprocedure leerkrachten (concept)
- de inbreng van MR'en bij het opengaan van de scholen na de eerste corona-golf
- het niet afnemen van de Cito-toetsen in 2020 en het inzichtelijk krijgen van eventuele achterstanden zonder de Cito-toetsen

Bijlage 3 Overzicht scholen Stichting Pallas 2020

Naam school	Locatie	Mailadres
Bernard Lievegoed School	Maastricht	www.bernardlievegoedschool.com
Vrije School Helianthus	Heerlen	www.vrijeschoolhelianthus.nl
Vrijeschool Talander	Sittard	www.talander.org
Vrijeschool Christophorus	Roermond	www.vrijeschoolroermond.nl
Rudolf Steiner School	Venlo	www.rudolfsteinereducare.nl
Vrije School Peelland	Helmond	www.vrijeschoolpeelland.nl
De Meander	Nijmegen	www.vrijeschoolmeander.nl
De Vuurvogel	Ede	www.vsdevuurvogel.nl
De Zwaneridder	Wageningen	www.zwaneridder.nl
De Zevenster	Uden	www.zevenster-uden.nl
Johannesschool	Tiel	www.johannesschooltiel.nl
De Driestroom	's Hertogenbosch	www.vsdedriestroom.nl
De Zilverlinde	Roosendaal	www.zilverlinde.nu
De Strijene	Oosterhout	www.destrijene.nl
Vrije School Brabant	Eindhoven	www.spildesterren.nl
Vrije School Tiliander	Tilburg	www.tiliander.nl
't Kleurenbos	Oss	www.kleurenbos.nl

Stichting Pallas

Jaarverslag 2020

INHOUD

A Bestuursverslag

A1	Bestuursverslag	2
	Voorwoord	
	2020 in het kort	
1.1	Algemeen	8
1.2	Personele kengetallen	14
1.3	Leerlingenaantallen	17
1.4	Verantwoording van het beleid	19
1.5	Verantwoording van de financiën	32
1.6	Continuïteitsparagraaf	38
	Bijlage Jaarverslag Raad van Toezicht	41
	Bijlage Jaarverslag GMR	45
	Bijlage overzicht scholen Stichting Pallas	48
A2	Organisatie	49
A3	Kengetallen en grafieken	50
A4	Instellingsgegevens	52

B Jaarrekening 2020

B1	Grondslagen	54
B2	Balans per 31 december 2020	58
B3	Exploitatieoverzicht 2020	59
B4	Kasstroomoverzicht over 2020	60
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2020	61
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)	65
B7	Toelichting op de exploitatierekening over 2020	66
B8	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo	70
B9	Gebeurtenissen na balansdatum	71
B10	Overzicht verbonden partijen	71
B11	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	72

C Overige gegevens

C1	Controleverklaring	74
----	--------------------	----

A2 Organisatie

Inschrijving Kamer van Koophandel

De Stichting Pallas is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09115973.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Pallas bestaat per 31 december 2020 uit:

Mw. W. Kasbergen , Voorzitter

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de Stichting Pallas bestaat per 31 december 2020 uit:

Mw. C. Veltkamp, Voorzitter

Mw. W. Groot, Vice-voorzitter

Mw. M. van der Heijden, Lid

Mw. S. Pot, Lid

Dhr. M. van de Lisdonk, Lid

Dhr. M. Wiggers de Vries, Lid

A3 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Financiële kengetallen							
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,76	3,15	3,15	2,05	2,26	2,04
Solvabiliteit 1	< 30%	56%	61%	61%	53%	52%	47%
Solvabiliteit 2	< 30%	81%	84%	84%	76%	78%	76%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	5%	10%	4%	-1%	0%	-3%
Weerstandsvermogen	< 5%	13%	13%	7%	2%	1%	-2%
Publiek eigen vermogen	> € 0	€ 2.672.820	€ 3.024.010	€ 3.410.680	€ 3.247.480	€ 3.321.090	€ 2.687.440
Signaleringswaarde	> € 0	€ 2.708.104	€ 3.910.675	€ 4.938.462	€ 5.660.874	€ 6.054.210	€ 6.436.110
Bovenmatig vermogen	> € 0	-€ 35.284	-€ 886.665	-€ 1.527.782	-€ 2.413.394	€ 13	-€ 3.748.670
Kapitalisatiefactor		35%	34%	34%	35%	33%	32%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdragen OCW

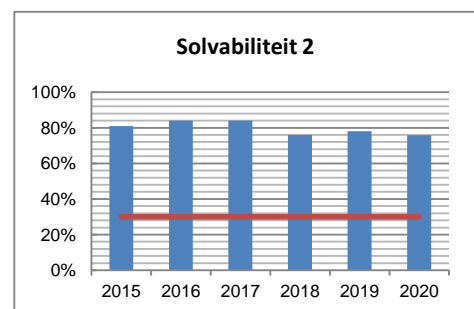
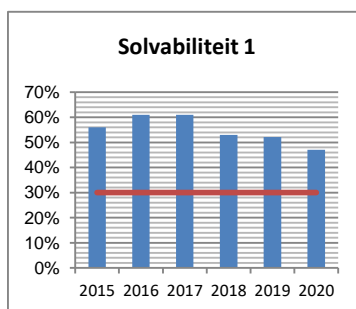
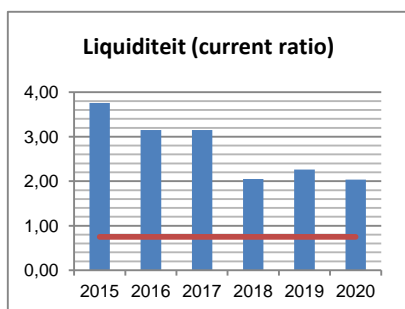
Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Signaleringswaarde: (0,5 x aanschafwaarde gebouwen x 1,27) + boekwaarde resterende mva + (omvangafhankelijke rekenfactor x totale baten)

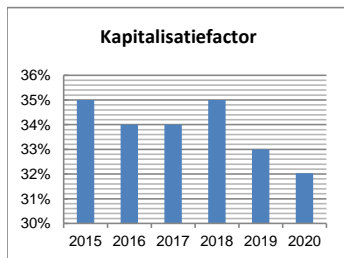
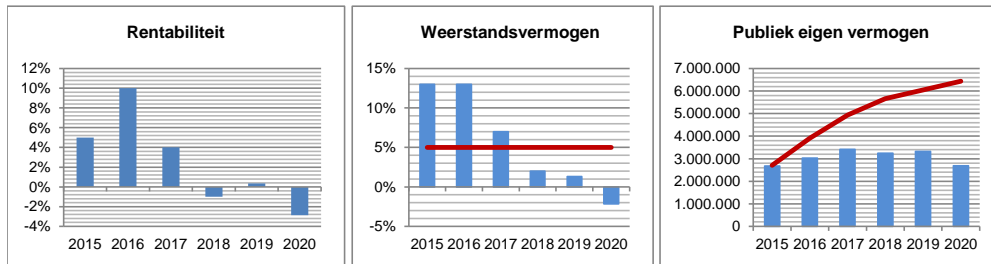
De signaleringswaarde berekent het normatieve publieke vermogen van de Stichting. Als het werkelijke publieke eigen vermogen hoger is dan de signaleringsgrens, is dit een signaal dat er mogelijk sprake is van bovenmatig eigen vermogen. Het getal in de tabel laat het verschil zien tussen het normatieve- en werkelijke publieke vermogen. Een positief getal betekent dat er sprake is van bovenmatig eigen vermogen.

Kapitalisatiefactor: (balans -/- gebouwen en terreinen) / totale baten

Meet het verband tussen het kapitaal dat een bestuur gebruikt voor haar activiteiten en de inkomsten.

Kengetallen en grafieken vervolg

13

6

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ratio's							
Personele lasten / Rijksbijdrage	>= 95%	88%	90%	88%	92%	89%	93%
Personele lasten / Totale baten	>= 90%	79%	76%	80%	85%	83%	87%
Eigen vermogen / Totale baten	-	20%	32%	36%	32%	29%	26%
Personele lasten / Totale lasten	-	82%	84%	84%	84%	83%	85%
Salarislasten per FTE	-	€ 59.265	€ 60.005	€ 65.054	€ 65.660	€ 70.180	€ 76.152
Personeelslasten per FTE	-	€ 61.690	€ 64.834	€ 72.149	€ 72.446	€ 76.152	€ 76.152

Toelichting

Personele lasten / Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten / Totale baten

Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen / Totale baten

Deze ratio geeft een indicatie van het (beschikbare) vermogen om risico's op te vangen.

Personele lasten / Totale lasten

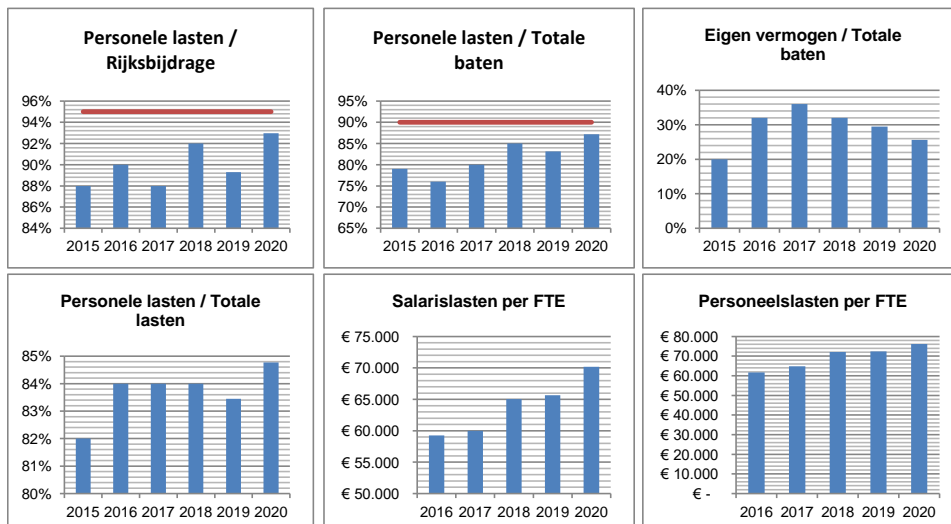
Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

Salarislasten per FTE

Geeft aan wat de salarislasten zijn per FTE.

Personeelslasten per FTE

Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

A4 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 41246
Naam instelling : Stichting Pallas

Adres : Bronkhorstsingel 11
Postcode : 5403 NA
Plaats : Uden
Telefoon : 041-3230008
E-mailadres : info@stichtingpallas.nl

Contactpersoon : Mw. E. Swinkels
Telefoon : 041-3230008

BRIN-nummer

00CU : Basisschool Zilverlinde
04AZ : Johanneschool Vrije School Tiel
04BT : Vrijeschool Christophorus
04EC : Rudolf Steiner Educare
04FX : Vrijeschool De Strijene
06TT : Vrijeschool De Zevenster
06UF : Vrijeschool De Zwaneridder
06UK : Vrije School Peeland
06XR : Vrijeschool De Driestroom
07CC : Vrijeschool Tiliander
07CP : Bernard Lievegoed School
09NZ : Vrijeschool Meander
09PH : De Vuurvogel
21NB : De Vrije School Brabant
22NL : Vrijeschool Helianthus
22NL01 : Talander
31FJ : 't Kleurenbos

Stichting Pallas

Jaarrekening 2020

B Jaarrekening 2020

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Activiteiten

Stichting Pallas voert het bevoegd gezag over 17 vrije scholen voor basisonderwijs, verspreid over Midden en Zuid Nederland. De Stichting verzorgt onderwijs voor leerlingen van 4 tot en met 12 jaar. Het onderwijs is geïnspireerd op de pedagogische inzichten vanuit de antroposofie.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Pallas en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen

worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2019 zijn waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2020 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Operational leasing

Bij de stichting kunnen leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden is, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in het exploitatieoverzicht over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden

eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activagrens bedraagt € 500.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Categorie	Termijn
Gebouwen	40 jaar
Gebouwdelen/verbouwingen	20 jaar
Schoolmeubilair	10 jaar
Inventaris en apparatuur	5 jaar
ICT	3 jaar
Leer- en hulpmiddelen	5 jaar

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de stichting geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De leningen en vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd), die niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de geamortiseerde

kostprijs, wordt een bijzondere waardevermindering verantwoord. Het verlies als gevolg van de bijzondere waardevermindering wordt in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs. Een terugname van een bijzondere waardevermindering geschiedt tot maximaal de geamortiseerde kostprijs die zou zijn bepaald als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzonder waardeverminderversverlies wordt direct als een last verwerkt in het exploitatieoverzicht. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De gehanteerde bestemmingsreserves zijn uit private en publieke middelen verkregen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen voor de jaarverslaglegging is het voor onderwijsinstellingen voor de boekjaren 2019 en 2020 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsband gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat, voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Stichting Pallas maakt van deze overgangsregeling gebruik.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans en gemiddelde salarisstijging. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht. Bij het contant maken is een rente van 1% als disconteringsvoet gehanteerd.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van € 735 per FTE per jaareinde. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening Sparen ADV

Deze voorziening is gevormd ter dekking van (mogelijke) aanwending van de door het personeel opgebouwde spaarverlof rechten. In de berekeningen is rekening gehouden met een verwachte opnamekans.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van het exploitatieoverzicht gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieoverzicht

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in het exploitatieoverzicht verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2020 en 2019 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2019 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 95,8%. De beleidsdekkingsgraad eind 2020 is 87,6%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt

van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen, banktegoeden en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2020

(na bestemming van het resultaat over 2020)

1	Activa	31-12-2020	31-12-2019
	Vaste activa		
<u>1.2</u>	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	4.951.110	5.037.330
1.2.2	Inventaris en apparatuur	965.020	869.470
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	119.430	108.200
1.2.4	In uitvoering	73.980	18.060
1.2	Materiële vaste activa	6.109.540	6.033.060
<u>1.3</u>	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.3.8	Overige vorderingen	26.000	52.000
1.3	Financiële vaste activa	26.000	52.000
	Totaal vaste activa	6.135.540	6.085.060
	Vlottende activa		
<u>1.5</u>	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	125.690	70.390
1.5.2	Ministerie OCW	953.590	910.030
1.5.7	Overige vorderingen	135.200	214.080
1.5.8	Overlopende activa	571.360	184.200
1.5	Vorderingen	1.785.840	1.378.700
<u>1.7</u>	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kassen	2.270	2.450
1.7.2	Banken	4.115.360	4.616.290
1.7	Liquide middelen	4.117.630	4.618.740
	Totaal vlottende activa	5.903.470	5.997.440
	Totaal activa	12.039.010	12.082.500
2	Passiva	31-12-2020	31-12-2019
<u>2.1</u>	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene Reserve	2.687.440	2.999.920
2.1.2	Bestemmingsreserve publiek	-	321.170
2.1.3	Bestemmingsreserve privaat	2.976.010	2.976.010
2.1	Eigen vermogen	5.663.450	6.297.100
<u>2.2</u>	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	186.610	200.880
2.2.3	Overige voorzieningen	3.288.360	2.931.310
2.2	Voorzieningen	3.474.970	3.132.190
<u>2.4</u>	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.3	Crediteuren	164.410	318.700
2.4.4	Ministerie van OCW	385.350	273.740
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	746.990	675.180
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	228.550	220.130
2.4.9	Overige kortlopende schulden	566.770	578.210
2.4.10	Overlopende passiva	808.520	587.250
2.4	Kortlopende schulden	2.900.590	2.653.210
	Totaal passiva	12.039.010	12.082.500

B3 Exploitatieoverzicht 2020

3	Baten	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
3.1	Rijksbijdragen OCW	20.755.530	19.914.810	19.891.060
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	246.970	253.100	263.650
3.5	Overige baten	1.132.750	1.093.990	1.207.890
	Totaal baten	22.135.250	21.261.900	21.362.600
4	Lasten	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
4.1	Personeelslasten	19.294.650	18.181.440	17.761.660
4.2	Afschrijvingen	520.260	489.040	461.940
4.3	Huisvestingslasten	1.251.030	1.147.500	1.224.970
4.4	Overige lasten	1.694.810	1.653.020	1.836.070
	Totaal lasten	22.760.750	21.471.000	21.284.640
	Saldo baten en lasten	625.500-	209.100-	77.960
5	Financiële baten en lasten			
5.1	Financiële baten	670	-	180
5.5	Financiële lasten	8.820	2.690	4.530
	Saldo financiële baten en lasten	8.150-	2.690-	4.350-
	Totaal resultaat	633.650-	211.790-	73.610

B4 Kasstroomoverzicht over 2020

Kasstroomoverzicht over 2020		Referentie	2020	2019
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten			625.500-	77.960
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	4.2		520.260	461.940
- Mutaties voorzieningen	2.2		342.780	356.720
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Voorraden (-/-)	1.4		-	
- Vorderingen (-/-)	1.5		407.140-	323.850
- Effecten (-/-)	1.6		-	-
- Kortlopende schulden	2.4		247.380	149.500-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties			77.780	1.070.970
- Ontvangen interest	5.1		670	180
- Betaalde interest (-/-)	5.5		8.820	4.530
- Buitengewoon resultaat			-	
			8.150-	4.350-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			69.630	1.066.620
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Correctie 1.2.2 inventaris en apparatuur 2019 (-/-)	1.2		11.050	-
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	1.2		735.220-	620.750-
Investeringssubsidies	1.2		127.430	-
Mutaties leningen (-/-)	1.3		26.000	137.470
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			570.740-	483.280-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	2.3		-	-
Aflossing langlopende schulden (-/-)	2.3		-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-	-
Mutatie liquide middelen			501.110-	583.340
Beginstand liquide middelen	1.7		4.618.740	4.035.400
Mutatie liquide middelen	1.7		501.110-	583.340
Eindstand liquide middelen			4.117.630	4.618.740

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2020

1.2 Activa	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.2.4	Totaal
1.2 Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedr.middelen	In uitvoering en vooruitbet.	
Aanschafprijs	6.284.000	2.254.060	242.010	18.060	8.798.130
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	1.246.670	1.384.590	133.810	-	2.765.070
Stand per 1 januari 2020	5.037.330	869.470	108.200	18.060	6.033.060
Mutaties 2020					
Investerings	284.310	343.330	51.660	55.920	735.220
Correcties 2019	30.470	(11.050)			19.420
Investeringsubsidies	(124.590)	(2.840)	-	-	(127.430)
Desinvesteringen	-	(198.350)	(28.540)	-	(226.890)
Afschrijvingen	245.940	233.890	40.430	-	520.260
Terugboeking cumulatieve afschrijvingen	-	198.350	28.540	-	226.890
Saldo	55.750-	95.550	11.230	55.920	106.950
Aanschafprijs	6.537.840	2.387.990	265.130	73.980	9.264.940
Investeringsubsidies	(124.590)	(2.840)	-	-	(127.430)
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	1.462.140	1.420.130	145.700	-	3.027.970
Stand per 31 december 2020	4.951.110	965.020	119.430	73.980	6.109.540

1.3	Financiële vaste activa	Mutaties 2020			
		Stand per 1-1-2020	(Des-) investerings	Resultaat	Stand per 31-12-2020
1.3.8	Overige vorderingen	52.000	-	26.000	26.000
		<u>52.000</u>	<u>-</u>	<u>26.000</u>	<u>26.000</u>

1.5	Vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
1.5	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	125.690	70.390
	Te vorderen personele bekostiging	952.010	907.790
	Te vorderen onderwijsachterstandenbeleid	1.580	2.240
1.5.2	Ministerie van OCW	953.590	910.030
	Overige vorderingen	135.200	214.080
1.5.7	Overige vorderingen	135.200	214.080
	Overlopende activa	47.440	24.190
	Vooruitbetaalde kosten	97.620	98.160
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	426.300	61.850
1.5.8	Overlopende activa	571.360	184.200
	Totaal vorderingen	1.785.840	1.378.700

De vorderingen hebben grotendeels per einde 2020 en 2019 een looptijd korter dan een jaar.

1.7	Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
1.7	Liquide middelen		
1.7.1	Kassen	2.270	2.450
1.7.2	Banken	4.115.360	4.616.290
	Totaal liquide middelen	4.117.630	4.618.740

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2.1	Passiva	Mutaties 2020			
		Saldo 1-1-2020	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2020
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene Reserve	2.999.920	312.480-	-	2.687.440
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	321.170	321.170-	-	-
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat) huisvesting	1.386.880	-	-	1.386.880
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat) overige	1.589.130	-	-	1.589.130
	Totaal eigen vermogen	6.297.100	633.650-	-	5.663.450

2.2	Vorzieningen	Stand per 1-1-2020	Mutaties 2020			Stand per 31-12-2020
			Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>					
	Voorziening jubilea	187.500	8.700-	10.310	-	168.490
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	16.440	-	-	16.440
	Voorziening spaarverlof	13.380	-	11.700	-	1.680
		200.880	7.740	22.010	-	186.610
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>					
	Onderhoudsvoorziening	2.931.310	551.800	194.750	-	3.288.360
		2.931.310	541.490	184.440	-	3.288.360
	Totaal voorzieningen	3.132.190	549.230	206.450	-	3.474.970

		Onderverdeling saldo per 31-12-2020		Stand per 31-12-2020
		< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>			
	Voorziening jubilea	17.740	150.750	168.490
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	16.440	16.440
	Voorziening spaarverlof	1.680	-	1.680
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>			
	Onderhoudsvoorziening	436.480	2.851.880	3.288.360
	Totaal	455.900	3.019.070	3.474.970

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2020	31-12-2019
2.4.3	Crediteuren	164.410	318.700
2.4.4	Ministerie van OCW *	385.350	273.740
	Afdr. / inh. loonheffing	701.740	635.160
	Afdr. / inh. Participatiefonds	43.690	37.930
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	1.560	2.090
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	746.990	675.180
	Afdr. / inh. ABP	228.550	220.130
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	228.550	220.130
	Overige kortlopende schulden	532.900	537.300
	Netto salarissen	4.970	20.460
	Verwerking levensloop	28.900	20.450
2.4.9	Overige kortlopende schulden	566.770	578.210
	Overlopende passiva	44.300	46.320
	Te betalen vakantie-uitkering	576.480	530.220
	Overige subsidies OCW/geoormerkt	131.200	-
	Overige subsidies OCW/niet geoormerkt	56.540	10.710
2.4.10	Overlopende passiva	808.520	587.250
	Totaal kortlopende schulden	2.900.590	2.653.210

**Uitsplitsing*

Prestatiebox	220	23.740
Opleidingsschool Samen Opleidend leren	385.130	250.000

De kortlopende schulden hebben grotendeels per einde 2020 en 2019 een looptijd korter dan een jaar.

Model G. Verantwoording subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2018/944977	28-8-2018	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2019/2/1216492	13-8-2019	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2019-2-1353952	15-10-2019	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2019/12164923	13-8-2019	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1027258-1	26-11-2019	N
Regeling tegemoetkoming herintreders po	THP019061	17-12-2019	J
Samen Opleidend leren	OS-2019-C-013	4-12-2019	N
Inhaal- en ondersteuningsprogramma	IOP-41246 - PO	2-7-2020	N
Inhaal- en ondersteuningsprogramma	IOP2-41246-PO	16-10-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1102733-1	30-11-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1102759-1	30-11-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1102704-1	30-11-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1102769-1	30-11-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1052372-1	28-2-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	1102774-1	30-11-2020	N

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)

Diensten	Leverancier	Uitgaven		Opmerking
		2019	2020	
Kopiëren	Itec	110.600	132.250	Contract tot 1 februari 2020
	PCI		26.400	Contract vanaf februari 2020 tot 1 februari 2025
Personeel	Loyalis	60.400	58.110	Premie 2020 en nabetaling 2019, contract tot 1 januari 2021
	BVS	38.900	37.240	Mantelovereenkomst schooljaar 2019/2020 en 2020/2021
	WVM	18.700	22.110	Arbo, contract onbepaalde tijd
ICT	SGVVS	37.600	37.180	Afname ict-diensten
Overige	VVS	43.200	44.060	Lidmaatschap vereniging voor Vrije scholen
				13
				6

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er enkele medewerkers gebruik zijn gaan maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid, er is derhalve een voorziening getroffen.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2020

3	Baten	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
3.1	Rijksbijdragen OCW			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	19.804.980	19.215.850	18.684.120
3.1.2	Overige subsidies OCW	156.170	3.860	400.120
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	794.380	695.100	806.820
	Totaal	20.755.530	19.914.810	19.891.060
				6
	<i>Specificatie</i>			
<u>3.1.1</u>	<u>Rijksbijdragen OCW</u>			
	Rijksbijdragen personeel OCW	17.140.510	16.551.330	16.087.110
	Rijksbijdragen materieel OCW	2.664.470	2.664.520	2.597.010
	Totaal	19.804.980	19.215.850	18.684.120
	<i>Specificatie</i>			
	<u>Rijksbijdragen OCW</u>			
	Personele bekostiging	13.247.260	12.682.050	12.261.290
	Personele bekostiging groei	253.280	350.000	517.570
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	2.948.980	2.851.320	2.654.210
	Prestatiebox Primair Onderwijs	661.990	640.850	613.580
	Materiële instandhouding regulier	2.664.470	2.664.510	2.577.600
	Materiële instandhouding groei	-	-	19.410
	Bekostiging impulsgebieden	-	-	27.330
	Aanvullende onderwijsachterstandenbeleid	29.000	27.120	13.130
	Subtotaal	19.804.980	19.215.850	18.684.120
	<u>Overige subsidies OCW</u>			
	Subsidie voor studieverlof	11.790	-	28.230
	Subsidie zij-instroom	41.580	-	50.720
	Subsidie inhaal- en ondersteuningsprogramma	102.800	-	-
	Overige diversen	-	3.860	-
	Bijzondere aanvullende bekostiging primair	-	-	321.170
	Subtotaal	156.170	3.860	400.120
	Totaal	19.961.150	19.219.710	19.084.240
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	243.800	225.500	235.610
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.170	27.600	28.040
	Totaal	246.970	253.100	263.650
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	209.570	153.650	165.880
3.5.2	Detachering personeel	163.150	172.640	254.240
3.5.3	Schenking	627.880	626.500	656.750
3.5.5	Ouderbijdragen	16.080	15.500	26.260
3.5.6	Overige	116.070	125.700	104.760
	Totaal	1.132.750	1.093.990	1.207.890

4	Lasten	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	17.944.530	16.725.890	16.275.640
4.1.2	Overige personele lasten	1.513.110	1.455.550	1.663.760
4.1.3	Af: uitkeringen	162.990-	-	177.740-
	Totaal	19.294.650	18.181.440	17.761.660

Uitsplitsing

<u>4.1.1</u>	<u>Lonen en salarissen</u>			
	Brutolonen en salarissen	13.483.580	12.392.110	12.058.090
	Sociale lasten	2.484.800	2.380.030	2.314.630
	Pensioenpremies	1.976.150	1.953.750	1.902.920
	Totaal	17.944.530	16.725.890	16.275.640

<u>4.1.2</u>	<u>Overige personele lasten</u>			
	Reiskosten (woon- werkverkeer)	82.160	61.500	76.770
	Dienstreizen	34.940	-	66.850
	Gratificaties	10.310	-	36.050
	Verhuiskosten	-	-	11.580
	Personeel niet in loondienst	766.550	619.200	854.110
	Vrijwilligersvergoeding	68.900	91.650	94.960
	Onderzoeken/begeleidingsdienst	75.490	75.700	83.410
	Dotatie personele voorzieningen	7.740	-	48.750
	Scholing	231.040	355.800	190.790
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	40.620	29.400	45.820
	Arbo-dienstverlening	88.610	38.000	67.050
	Overige	106.750	184.300	87.620
	Totaal	1.513.110	1.455.550	1.663.760

Gemiddeld aantal FTE's	2020	2019	2018
- Directie	15,83	14,93	13,15
- Onderwijzend Personeel	182,96	182,22	182,02
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	54,58	48,02	33,94
	253,37	245,17	229,12

In tegenstelling tot 2018 zijn in 2019 de IB-ers bij OOP opgenomen ipv bij OP.
Dit verklaart mede de stijging van het aantal fte OOP in 2019.

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
4.2	Afschrijvingen		
4.2.2	Gebouwen	245.940	244.000
4.2.3	Inventaris en apparatuur	233.890	204.210
4.2.5	Leermiddelen	40.430	40.830
	Totaal	520.260	461.940

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	154.700	153.860	175.320
4.3.3 Onderhoud	155.480	99.760	157.310
4.3.4 Energie en water	218.230	198.690	212.710
4.3.5 Schoonmaakkosten	70.380	43.360	42.660
4.3.6 Heffingen	48.620	50.080	74.030
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	551.800	552.600	519.800
4.3.8 Overige huisvestingslasten	51.820	49.150	43.140
Totaal	1.251.030	1.147.500	1.224.970
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie en beheerslasten	453.260	424.760	405.670
4.4.2 Inventaris en apparatuur	220.200	185.600	220.270
4.4.4 Overige	1.021.350	1.042.660	1.210.130
Totaal	1.694.810	1.653.020	1.836.070
<i>Uitsplitsing</i>			
<u>4.4.1 Administratie en beheerslasten</u>			
Administratie- en advieskosten	267.780	272.280	254.000
Accountantskosten *	13.610	10.500	13.460
Kantoorbenodigdheden	6.710	8.050	7.420
Reis- en verblijfkosten	10.240	3.670	6.170
Telefoonkosten	24.820	31.120	22.240
Portokosten	8.190	4.540	3.560
Overige beheerslasten	63.360	76.600	70.320
Juridische ondersteuning	58.550	18.000	28.500
Totaal	453.260	424.760	405.670
* <i>Specificatie honorarium accountant</i>			
- onderzoek jaarrekening	13.610	10.500	13.460
<u>4.4.2 Inventaris en apparatuur</u>			
Inventaris en apparatuur	30.540	22.900	36.310
ICT-verbruikskosten	87.420	71.500	86.810
ICT-licenties	102.240	91.200	97.150
Totaal	220.200	185.600	220.270

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
4.4.4 Overige			
Wervingskosten	39.770	1.020	31.040
Representatiekosten	12.680	28.690	17.720
Schoolse activiteiten	15.740	30.000	231.560
Muziek/Toneel/Jaarfeest	33.030	42.500	50.220
Voeding kleuterklassen	22.250	30.400	34.610
Klassenbudget	12.370	16.650	13.380
Buitenschoolse activiteiten	43.720	54.590	58.580
PR/Schoolkrant	56.980	56.300	61.060
Bijdragen aan/vanuit SWV	37.380	47.900	41.050
Bijdragen aan/vanuit best./bmt.	-	50	-
Verzekeringen	8.910	10.600	8.810
Abonnementen	136.320	120.740	129.530
Medezeggenschapsraad	5.960	5.530	3.230
GMR	920	2.000	2.020
Verbruiksmateriaal onderwijs	373.890	407.500	352.380
Handwerkmateriaal	17.140	16.800	13.770
Handenarbeid	3.020	8.820	5.250
Euritmie	2.060	3.840	6.780
IB/RT Materiaal	23.920	21.040	19.940
Kopieerkosten	175.290	137.690	129.200
Totaal	1.021.350	1.042.660	1.210.130
5.1 Financiële baten			
Rentebaten	670	-	180
Totaal	670	-	180
5.5 Financiële lasten			
Rente- en bankkosten	8.820	2.690	4.530
Totaal	8.820	2.690	4.530

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2020 bedraagt € 633.650 negatief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te onttrekken aan de volgende reserves:

	Stand 1-1-2020	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2020
Algemene Reserve	2.999.920	312.480-	-	2.687.440
Bestemmingsreserve (publiek)	321.170	321.170-	-	-
Bestemmingsreserve (privaat) overige	2.976.010	-	-	13
	6.297.100	633.650-	-	2.687.453

	Stand 1-1-2020	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2020
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
CAO	321.170	321.170-	-	-
	321.170	321.170-	-	-
<i>Bestemmingsreserve (privaat)</i>				
Huisvesting	1.386.880	-	-	1.386.880
Overige privaat	1.589.130	-	-	1.589.130
	2.976.010	-	-	2.976.010
Totaal Bestemmingsreserves	3.297.180	321.170-	-	2.976.010

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

B10 Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel
Stichting Istia	Stichting	Gemeente Uden
Stichting Vrienden van Pallas	Stichting	Gemeente Uden

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2020 Pallas

Het voor Pallas toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 143.000

Met een totaal aan complexiteitspunten van 8, nader gespecificeerde als volgt:

- Baten	4
- Leerlingen	3
- Onderwijssoorten	1
Totaal	8

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de de 13e maand van de functievulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

13

6

Gegevens 2020					
bedragen x € 1	W.Kasbergen	E. Swinkels	C.F.M. Boogert		
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Controller	Controller		
Aanvang en einde functievulling in 2020	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01	01-04	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	0,800	0,400		
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja		
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.711	€ 85.141	€ 12.871		
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.478	€ 9.947	€ 1.378		
Subtotaal	€ 109.189	€ 95.088	€ 14.249		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 143.000	€ 114.400	€ 14.300		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -	€ -		
Totale bezoldiging	€ 109.189	€ 95.088	€ 14.249		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		nvt	nvt	nvt	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		nvt	nvt	nvt	
Gegevens 2019					
bedragen x € 1	W.Kasbergen	C.F.M. Boogert			
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Controller			
Aanvang en einde functievulling in 2019	01-02 31-12	01-01 31-12			
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000			
Dienstbetrekking?	Ja	Ja			
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 76.336	€ 75.024			
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.971	€ 12.780			
Subtotaal	€ 90.307	€ 87.804			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 126.279	€ 138.000			
Totale bezoldiging	€ 90.307	€ 87.804			

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

bedragen x € 1		Drs. H.M.G. Derks	
Functiegegevens		Interim Voorzitter College van Bestuur	
Kalenderjaar		2019	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)		01-01 31-01	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar		1	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€	187	
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€	25.800	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€	25.800	
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€	9.062	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€	9.062	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€	9.062	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2020								
bedragen x € 1		C. Veltkamp	S. Pot	M. v.d. Heijden	M. v.d. Lisdonk	M. Wiggers de Vries	W. Groot	
Functiegegevens		RVT-voorzitter	RVT-lid	RVT-lid	RvT-lid	RVT-lid -vice-voorzitter		
Aanvang en einde functievervulling in 2020		01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	
Bezoldiging								
Totale bezoldiging	€	6.000 €	3.000 €	3.000 €	3.000 €	3.000 €	3.700 €	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	21.450 €	14.300 €	14.300 €	14.300 €	14.300 €	14.300 €	14.300 €
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
Gegevens 2019								
bedragen x € 1		C. Veltkamp	S. Pot	M. v.d. Heijden	M. v.d. Lisdonk	M. Wiggers de Vries	S. Mäkel	W. Groot
Functiegegevens		RVT-voorzitter	RVT-lid	RVT-lid	RvT-lid	RVT-lid	RVT-lid	RVT-lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019		01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-11 31-12	01-01 30-12	01-01 31-12
Bezoldiging								
Totale bezoldiging	€	5.500 €	2.750 €	2.750 €	2.750 €	460 €	1.700 €	2.761 €
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	20.700 €	13.800 €	13.800 €	13.800 €	2.300 €	13.800 €	13.800 €

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

2. Toelichting bij het samenstellen van de WNT verantwoording

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels van toepassing WNT d.d. 26 februari 2014, inclusief de wijzigingen van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

Bestuursbesluit

Vergadering Raad van Toezicht d.d.2021

Geachte Raad,

Hierbij stel ik u voor de jaarrekening 2020 vast te stellen met een negatief saldo van € 633.650 en akkoord te gaan met de verwerking van voornoemd saldo in de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Uden,.....2021

Voorzitter College van Bestuur,

W. Kasbergen

Besluit Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht keurt de jaarrekening 2020 goed met een negatief saldo van € 633.650 en gaat akkoord met de verwerking van voornoemd saldo in de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Uden,.....2021

Voorzitter Raad van Toezicht

C. Veltkamp

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Pallas

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pallas te Uden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pallas op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (hierna WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting in met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. het exploitatieoverzicht over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pallas zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekking als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en de Nederlandse standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de bepalingen van en krachtens de wet WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten en fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol 2020, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.
- Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Eshuis REGISTERACCOUNTANTS

Wij communiceren met het toezichhoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing .

Almelo, 14 juni 2021

Eshuis Registeraccountants B.V.

WAS GETEKEND

drs J.W.F. Löwik RA